

Helga Braconnier
**Mitt liv med
det okända**

OCKULTA UPPLEVELSER

helga, 18 år

Här A4 upset

I början av augusti 1894 reste min mor med sina två barn på besök till sina föräldrar, medan min far for till Stockholm på lärarmöte. De reste lugnt åt var sitt håll; det nya barn de väntade skulle inte infinna sig förrän om en månad. Men under vistelsen i sitt föräldrahem blev mor plötsligt sjuk. Vad som hände med henne har jag aldrig fått reda på, men jag föddes en månad i förtid. Läkare efterskickades givetvis, och han inriktade sig på att rädda mor. Det ynkliga lilla knypte som var jag avfärdade han med beskedet:

Glytten kommer inte att leva till kvällen, nu gäller det moderns liv.

Säkert gjorde han vad han förmådde, men lyckades inte. Mor dog efter något dygn.

Morfar blev förtvivlad när han hörde doktors besked. Skulle han mista både dottern och barnbarnet? Han grep efter det halmstrå som han trodde fanns ett par mil bort - Åsumspågen! Så fort hästarna kunde löpa körde han till Sjöbo med ett litet plagg som jag haft på mig och ett föremål från min mor. Det var ju allt vad Pågen behövde för att ställa diagnos.

Pågen hette Lars Mårtensson och kallades ibland Lasse Tann efter Tannatorpet där han var född. Han var ingen imponerande gestalt, liten och sned och vind och från början av sitt liv ansedd som efterbliven och fullständigt obildbar. När han kom i värnpliktsåldern fick han till och med papper från prästen på att han var mindre vetande och borde frikallas, vilket också skedde.

Vad som sedan hände eller hur det började är väl aldrig utrett, men inte långt efteråt började folkskaror strömma till Sjöbo. De kom från orter långt bortom Skånes gränser och från Danmark. Och det var inte den mindre vetande dessa människor sökte utan »Den kloke i Sjöbo». Han som kunde se i syne och bota alla sorters krämpor när anden kom över honom, som han uttryckte det.

<Sjöbo station

Min morfar kände honom förut och fick genast företräde vilket var tur, ty det kunde hända att folk fick vänta i dagar och veckor utan att Pågen visade sig. Han väntade på att anden skulle falla på, men sen arbetade han natt och dag. Under vänteperioderna sålde hans mor mat till långväga hjälpsökande och hjälpte dem med inkvartering.

När han fick de båda plaggen, som morfar medfört, i sina händer var han genast färdig med sitt utlåtande. Det löd:

Ja du, Anders, din dotter dör, men tösen hennes får leva. Det är en konstig glytt, det. Hon kommer att se mer än andra, ja, mer än jag nånsin kunnat. Hon blir hos dig tills hon ska börja skolan hos sin far, som då är omgift. Din kvinna kommer att passa henne, men den dagen tösen går ensam över golvet dör din kvinna. Sen kommer din dotter hem och passar er båda. Och kom ihåg en sak. Du får inte tala om för tösen att hon är synsk förrän hon själv talar om det för dig. Tids nog får hon veta det.

Allting skedde exakt som Pågen spått. Den dagen då jag själv tultade över golvet ensam dog min mormor. Jag var väl drygt ett och ett halvt år då.

Min moster kom hem och tog hand om vårt lilla hushåll. Jag uppfostrades i frihet, fick umgås med gårdens djur så mycket jag ville, fick släpa in älsklingsgrisen i köket och dra hem alla slags kryp. Morfar var otillbörligt svag för mig och hade alltid försvar till reds för mig, till och med när jag behövt något nytt till dockorna och klippt ett stycke ur mosters drällduksväv. När hon grälade grep morfar in:

Tösabiten ska väl få göra *något*. Hon kan ju inte vara ute i detta snöväder.

Älskade morfar!

Styvmor lärde mig arbeta

MEN SÖTEBRÖDERDAGAR varar ju aldrig evinnerligen. För mig tog de slut när jag skulle börja skolan och kom till mitt riktiga hem. Min styvmor var mycket bestämd, och jag fick tidigt lära mig diska och städa och skura. Sådan lärdom har ju ingen ont av, men den kan bli i hårdaste laget för en spädd och otränad barnakropp. Så trött som jag ofta var som liten har jag kanske aldrig varit senare i livet.

I lärarbostaden och skolsalen fanns inte, som annars var brukligt, tegelstensgolv; man hade tagit gravhällar från den gamla kyrkogården och fogat ihop dem till golv. Inskriptionerna var nästan helt utplånade men jag hittade ett årtal och ett namn på en av dem, när jag låg där och skurade: *Man 1719*.

Jag fantiserade mycket över denna Man. Hon blev som en levande varelse för mig. Hade hon varit en gammal gumma eller en liten flicka som jag, när hon jordades? Hon hade levat under ofärdstider, det visste jag, ty jag läste med glupsk aptit alla historieböcker i huset. För tioåringen blev det där hörnet på köksgolvet en helig plats, jag hade liksom en hemlighet tillsammans med Man, men det anförtrodde jag ingen. Att det skulle spöka över gravhällarna föll mig aldrig in. För resten låg lärarbostaden på en gammal kyrkogård, så man var avtrubbad.

I skolan gick det bra, men det förekom inget dalt, och far gjorde minsann inget undantag för mig. Jag har ett dystert minne av en lektion då jag stod framme vid svarta tavlan och skulle räkna ut hur mycket luft var och en av eleverna hade till förfogande. Jag tyckte det var besvärligt med mätning av skolsalen och svarade:

Ingen alls, så kvavt som här är.

Det var nog så sant som det var sagt, för vi var sextio ungar i den lilla salen. Men far tyckte inte om det näbbiga svaret, jag fick en rungande örfil och tillsägelse att gå och sätta mig i min bänk. På rasten genljöd gården av försmädliga utrop: Ha-ha! Lärarns tös har fått stryk...

Lördagarna var solskensdagar antingen det regnade eller snöyrde. Då fick jag gå till morfars. Det var visserligen lång väg för en liten en att traska från Skartofta till Bjersjölagård, men vad gjorde det. På nästan halva vägen möttes jag av Dina, morfars hund av obestämd ras. Hon visste när det var lördag, men hade jag någon gång förhinder och inte kunde komma låg Dina lugnt kvar i sin korg.

Hos morfars fick jag lön för alla steg jag trampat och för allt som kanske varit mindre roligt under veckan som gått. Där fick jag dricka kaffe på fat, hemma fick jag inte kaffe varken i kopp eller på fat. Gotter vankades, min ankomst firades som om jag varit borta ett år. Mina önskningar uppfylldes, ibland långt över förväntan. En gång när jag var tio år ropade morfar på mig för att jag skulle komma och äta. Jag dröjde lite och försvarade mig med att »om jag haft en cykel skulle jag ha kommit fortare». När jag kom nästa lördag stod en ny skinande cykel och väntade på mig. Älskade morfar! En cykel var inte var mans nöje år 1902. Några av mina äldre kamrater hade cyklar, men de var för det mesta köpta begagnade på Sjöbo marknad.

Allt var rent och pryddigt hemma på morfars gård. All mat var nyttig och god, och man skulle äta vad som kom på bordet, punkt och slut. Man tvingades inte att äta det man inte ville ha, men det vankades ingenting annat. Den som ville gå hungrig från bordet hade sin frihet att göra det. Jag kan då inte påminna mig att detta hände mig.

Vid högtidliga tillfällen, slättergille, tröskegille och liknande, var kvällsmaten extra festlig. Då samlades alla kring ett stort sålsbord. Vid morfars plats stod en brännvinskagge. Varje karl skulle ha två supar till sin spegesill, sylta och svinatassar med rödbetor och bruna bönor med stekt fläsk. Det bästa kom sist - päragröd (potatismos) med sirapshålor. Den serverades

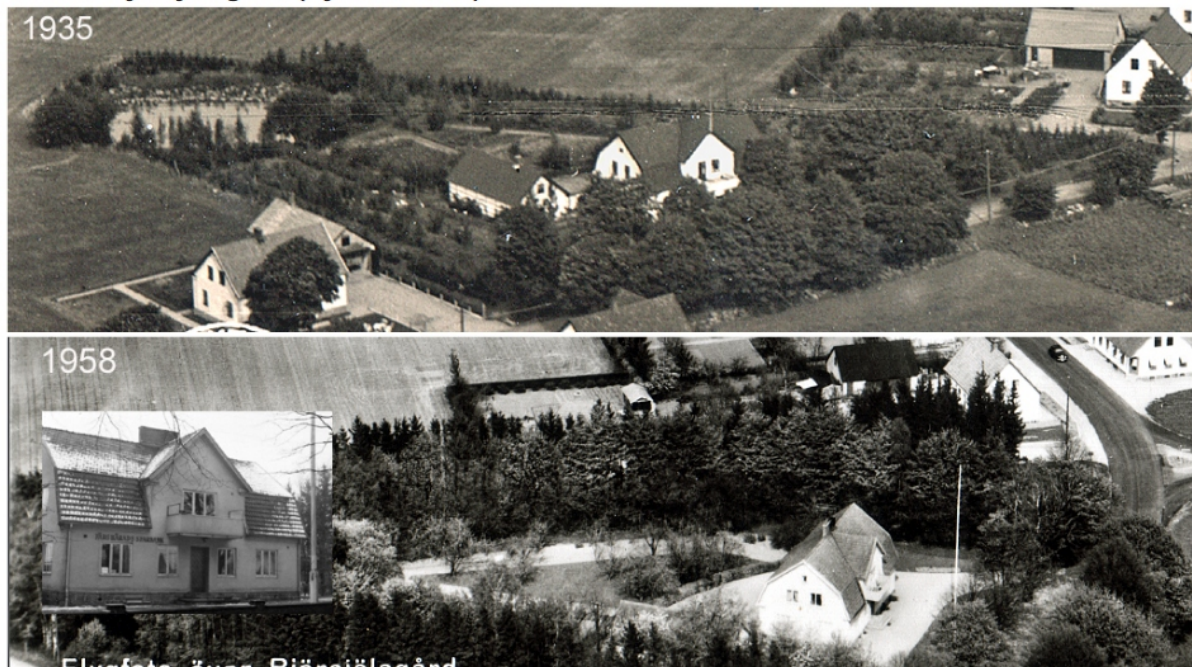

på ett jättestort lerfat där var och en med sin hornskeed fick ta en håla i besittning. Aptiten var det inget fel på och snart möttes alla siraphålorna. Det var kanske inte så hygieniskt efter vårt sätt att se, men gott var det.

Blev jag oförmodat sjuk botades jag med Asumspågens droppar. De luktade dyvelsträck och smakade därefter. Rev jag mig på en rostig spik tog morfar fram en flaska med en dödskalle på och beteckningen Sublimat. Det satt en gammal hönsfjäder i flaskan och med den penslades såret, som alltid läktes utan några komplikationer. På den tiden fanns det egentligen bara två sjukdomar madalean (matledan), när man inte tålde någon mat, och så den andra sjukdomen, den som man dog av. Den hade inget bestämt namn.

Huset i Bjärsjölagård (Bjärröd Nr 4)

Min första syn

I MORFARS HEM hade jag min första syn. Jag kom ut i matsalen och såg en man sitta vid bordet. Det var inget ovanligt med främmande, mor-far hade spannmålshandel, och de som kom för att handla bjöds ofta in på en kaffegök för att värma sig efter en lång körning och få sig en pratstund. Jag neg fint för den främmande, men då försvann han liksom genom väggen. När jag sprang in till morfar och berättade vad jag sett såg han allvarligt på mig och sa:

- Ack, min lilla tös, har du blivit så gammal att du börjar se. Ja, tiden går, du är åtta år nu.

Sen tog han fram Arndts postilla och läste en bit för mig. Och så berättade han vad han genom den kloka gubben fått veta om mina gåvor. De skulle förvaltas rätt, ty de var givna av

Gud. Jag skulle inte tala om för vem som helst vad jag såg. Och alltid när jag förnam något underligt eller såg en syn skulle jag be den gamla bön han lärt av Asumspågen. Med mina små händer knäppta i sina läste han följande vers, säkert hämtad ur någon gammal svartkonstbok:

*Ett, Jesu, än påminner jag
var du mitt allra trognaste följeslag var min stav till min grav
spis och föda ro och möda sist i alla
min fattiga själ till himmelen kalla.*

Jag minns inte om jag lovade att läsa den bönen varje gång jag såg eller mötte något oförklarligt. I så fall har jag hållit det löftet bra dåligt.

Min hemlighet stannade mellan morfar och mig. Han var den ende jag kunde gå till och tala med om saknaden efter min egen mor, berätta hur jag kunde stå vid hennes porträtt, tills jag tyckte att hennes drag fick liv. Och fråga, fråga. Kunde mor se mig? Var hon särskilt nära när jag stod vid hennes grav? Morfar svarade tålmodigt och så gott han förmådde. Hemma hade jag ingen att fråga. Där var mor ersatt med en annan. Det var en tyst överenskommelse mellan oss barn att aldrig tala om mor.

Om någon nu tror att jag var något änglalikt snällt barn så är det fel. Jag var som andra ungar på gott och ont, och när min syster fick en fin skinnkrage i julklapp, medan jag fick nöja mig med en gummiboll för några ören, kände jag hur ilskan och avundsjukan kokade i mig. Under julottan satt min syster i bänken framför mig, så jag hade hela tiden kragen för ögonen. Då bad jag till Gud med hårt knäppta händer som man bör göra i kyrkan. Men jag bad att Gud skulle göra så att det gick mal i kragen.

På våren pepprades husets yllesaker och pälsverk in. Men när kartongen med pälskragen öppnades var min systers pälskrage som en flådd ål. Inte ett hårstrå fanns kvar på den. Malen hade haft storkalas, men bara på den. Jag utbrast glädjestrålning:

Det är bönhörelse! Jag bad till Gud i julas att det skulle gå mal i kragen.

Morfar blev ledsen och sa att sådana böner tyckte inte Gud om. Och så blev jag beordrad att be både min syster och Gud om förlåtelse och dessutom ge henne något som jag tyckte om. Nåja, med tungt hjärta gav jag henne då som gottgörelse ett poesialbum som jag fått från Amerika. På första sidan stod:

Livet går på kors och tvärs så gör även denna vers.

Det lät så dumt, tyckte jag, att det blev liksom lättare att avstå från albumet. Nederst på sidan skrev jag »Förlåt» och därmed var syskonsämjan återställd.

Mor hämtade mor far

MITT Föräldrahem var mycket gästfritt, jag fick alltid ha kamrater hemma. Församlingens kyrkoherde var då sedermera biskop Lönegren. Hans barn kom ofta hem, och en av flickorna var min bästis. Hon hade fått göra många och långa resor med sina föräldrar, och en dag satt hon och berättade om hur hon varit i Stockholm och Göteborg och Härnösand och andra avlägsna ställen. Jag, som inte varit någonstans, tyckte till slut att jag borde hävda mig, och så avbröt jag hennes reseskildring:

Men Rut, du har i alla fall aldrig legat hos morfars! Det var det bästa jag visste.

Morfar levde till 1919. Den natten han dog hade jag en dröm, den vackraste jag minns att jag haft. Jag tyckte att jag stod vid min mors gravsten, men i stället för stenen stod mor själv där. Hon pekade på en bred gång som ledde upp till kyrkan. På denna gång gled en kista och jag hörde mor säga: Helga, det är din morfars stoft som vilar där. Jag hämtade honom klockan 4 i morse.

På morgonen ringde min far. Jag talade om för honom vad jag fått veta att morfar dog klockan 4. Det stämde exakt och min sorg mildrades något av att jag blivit förberedd och fått veta att morfar varit i kärleksfulla händer vid övergången.

Jag hade blivit van att »se», men talade inte alltid om vad jag såg. En söndag väckte jag dock förvåning utan att rå för det. Far spelade i kyrkan på söndagarna, och jag blev tillsagd att gå ut på vägen och se om han syntes till, så att maten kunde vara färdig när han kom hem. När jag kom tillbaka berättade jag att far hade jag inte sett, men jag mötte kyrkoherden, doktor Gunnar Bergström, och frun hade en ny fin blå dräkt och en vacker ljus ullerkrage. Jag var redan lite klädmedveten och berättade i detalj.

På kvällen kom fru Bergström hem till oss och min styvmor förde dräkten på tal.

Hur i all världen kan du veta något om den, sa den häpna prästfrun. Jag fick hem den i går kväll och har inte varit utom dörren med den.

En lustig "läxa"

NÄR JAG SLUTAT skolan hos min far blev jag inackorderad i en präst-gård, där jag fick läsa för guvernant. Det var brukligt på den tiden - 1908. Jag var flitig och road av alla ämnen utom Billings stora katekes, som jag hatade. Annars var kristendom ett ämne som jag tyckte om, och min konfirmationstid blev en gripande högtid för mig. Min lärare var Gunnar Bergström, senare fil. dr och prost. Han lärde mig bönens djupa innebörd, en skatt som följt mig och hjälpt genom livet.

Efter konfirmationen, då jag skulle räknas till de vuxna, fick jag fortsätta mina studier i Malmö. Jag läste hos Hermods. På den tiden fanns det inga avgiftsfria kvällsgymnasier eller andra lättillgängliga kurser för vuxenstuderande. Jag blev inackorderad hos min farbror och faster i Malmö. Han en glad och levnadslustig sällskapsmänniska, som tog mig med på varenda pjäs som spelades på Malmö teater, hon snäll, godhjärtad och djupt religiös, men ytterst nyfiken. Jag upptäckte snart att hon inspekterade mina byrålådor, och en morgon skrev

jag en lapp och lade den överst i en låda: »Nyfikenhet är en stor synd som Gud straffar».

När jag kom hem från skolan på eftermiddagen var faster mycket allvarlig och mässade strängt:

- Helga, du tror att jag går och snokar i dina byrålådor, men det gör jag visst inte.

Farbror och jag fick oss ett gott skratt

<< malmö 1920

Också en bönhörelse

EFTER MIN EXAMEN fick jag anställning som registrator i Arbetsinrättningen, som sedan bytte namn till Malmö fattigvård. Där mötte jag allvaret, fick kontakt med människor som levde på en sida av livet som jag inte anat fanns. De gamla som intagits på Fattighuset hade det heller inte så avundsvårt. Men just under min första tid i Fattigvården hade Malmö stad beslutat om åtminstone en förbättring: äkta makar skulle inte längre behöva bo var för sig utan få leva tillsammans i en särskild byggnad, där det inrättades några »Äkta makars rum». Denna byggnad skulle invigas av dåvarande ordföranden i Fattigvårdsnämnden, kyrkoherde Albert Lysander. De utsedda makarna skulle vara närvarande och meddelas den angenäma nyheten. Högtidligt berättade kyrkoherden om hur väl det nu blivit beställt för äkta makar, de skulle slippa att skiljas åt vid intagningen, och de som redan var det skulle få flytta ihop igen och leva sina gamla dagar tillsammans. Var makarna N. N. närvarande?

Jo, den äldre maken trädde fram och höll, djupt rörd, ett litet anförande:

Goa kyrkoherden, jag har alltid varit gudfruktig och gått i kyrkan var söndag och alltid trott på bön. Jag har alltsedan jag kom hit bett till den gode Guden att jag skulle slippa bo ihop med Hanna en gång till, och nu har det blivit så här. Och så brast han i gråt.

Det var inga kärleksfulla blickar han fick från hustrun. Men han fick behålla sin tro på bönen och sitt ensamma rum.

helga, 18 år

<<Den 18-åriga Helga Steen hade redan många gånger skådat in i en annan värld. Men upplevelserna skrämde henne inte.

Barnavårdsmannen

ÅR 1921 BLEV jag förordnad till barnavårdsman. Den institutionen var bara några få år gammal, så jag fick bli en av barnbryterskorna. Sanningen att säga var fältet understundom ganska hårdarbetat. Det hade hittills varit, lindrigt sagt, bristfälligt ordnat för utomäktenskapliga barn och deras mödrar, och länge var bestämmelserna om hjälp åt dessa kategorier flytande och ofullständiga.

Jag och mina kolleger blev en rätt obehaglig institution för tredskande barnafäder, men vi välsignades av övergivna mödrar och fattiga och utslitna mormödrar det var oftast de som fick ta hand om ovälkomna barnbarn.

Jag hade alltså fått min hjärteönskan att ta hand om ensamma värnlösa barn uppfyllt, kanske över hövan, skulle jag så småningom komma underfund med. Vad gjorde det att jag som barnavårdsman måste underkasta mig vissa restriktioner som gällde privatlivet. Vi fick sålunda inte klippa håret och inte gifta oss. *Varför* brydde jag mig inte om att grubbla över, det föreföll obegripligt, och jag hade ännu så länge ingen lust att bryta mot någotdera förbudet.

Inom detta arbetsområde kom jag att ha en ovärderlig hjälp av min synskhet. Den trädde ofta i kraft när någon av mina klienter befann sig i särskilt utsatt läge, och många människoöden har genom den fått ett lyckligare förlopp. Ibland har liv räddats. Det var en Guds gåva jag fått, och med åren blev jag alltmer ödmjuk och tacksam för den.

Jag minns en lördagsafton då jag hade jourtjänst och satt och förde journaler då jag plötsligt fastnade för ett alldeles okänt namn. Jag kände en tryckande ångest och tyckte att jag var tvungen att sätta mig i förbindelse med den okända. Först ringde jag upp en kollega som jag skulle tillbringa helgen tillsammans med och berättade om hur jag kände det.

-Nej, låt oss träffas som vi har bestämt, sa kollegan. Du förstår väl att man måste låta folk vara i fred när det är helg.

Jag lovade komma, men på vägen drevs jag på något oförklarligt sätt att söka upp adressen från journalen.

I den lilla vindsvåningen föreföll allt lugnt och fridfullt. Det lilla barnet låg nedbäddat rent och fint i en mangelkorg och mamman, en ung rar flicka, tycktes nöjd över besöket.

Utan att jag fört den saken på tal stack hon till mig en lapp med barnafaderns namn. Ånyo kom den förfärliga ångesten över mig. Något måste vara på tok...

- Betrakta mig inte som en främling eller tjänsteman, bad jag. Låt äss talas vid som gamla vänner. Om det är något särskilt som trycker er, så tala om det för mig.

Flickan började gråta hejdlöst, och jag förstod att hon inte borde lämnas ensam. Jag föreslog att vi skulle lämna in babyn på Flensburgska vårdanstalten och sedan gå hem till mig. Där kunde hon stanna över helgen.

Vi följdes åt till barnhemmet och gick sedan tillbaka till hennes lägenhet för att hämta lite kläder. Jag fick ett ärende ut i köket och där förstod jag vad som vållat min oro. På golvet låg två madrasser, en stor och en barnmadrass, och fönstren var igenklistrade med tätningsemsor.

- Vad är detta? frågade jag, fast det borde jag ju begripa.

Flickan berättade då att hon beslutat att ta sitt eget och barnets liv. När hon var färdig med förberedelserna hade hon plötsligt tyckt att hon såg sin avlidna mor och hörde henne säga:

- Vänta med det du tänker göra. Klockan 6 får du hjälp.

Timme efter timme hade hon sedan suttit där och tittat på klockan medan visarna sakta, sakta vred sig runt. Hela tiden hade hon känt sig våldsamt upprörd, men när 6-slaget närmade sig blev hon fullkomligt lugn. När ringningen på dörren kom förstod hon att det var hjälpen hon fått löfte om.

Under alla år som följt på den händelsen har det på en bestämd dag kommit en hälsning från en dam, som numera lever i goda förhållanden i utlandet. Hon glömmer aldrig den där påskhelgen.

Det kan också tilläggas att mannen som övergett henne, en playboy och son till en rätt känd pamp i Malmö, blev ställd mot väggen. Pappan tog munnen full när jag uppenbarade mig, men då sonen måste välja mellan att betala eller tvingas in på arbetsinrättning, föredrog herrarna det första alternativet.

Da blev den mäktige spak

MEN DET VAR INTE bara tragedier man ställdes inför som barnavårdsman. Ibland fick jag vara medagerande i rena solskenshistorier, ibland gav mig tjänsten en inblick i en gåtfull, osynlig värld.

Jag minns en strålande majdag 1922. Men flickungen som satt i mitt rum strålade så lagom. Hon hade tagit sin studentexamen med fina betyg. Veckan efter studentexamen hade hon fött en liten välskapad pojke. Ingen hade anat något, inte ens hennes egen mor. Barnmorskan, barnets far och jag var de enda som kände till hennes hemlighet. Vi hade skrivit erforderliga handlingar så allt var därvid klart, men det fanns ändå anledning till stor ängslan och oro. Hur länge skulle hon kunna hemlighålla barnets födelse för sina föräldrar? Hon kunde inte stanna kvar i Malmö länge till, och inte kunde hon förmå sig att lämna det lilla pyret till ett fosterhem. Vi stod inför ett svårt avgörande. Hennes far, en förmögen godsägare, var mycket sträng för att inte säga brysk och mycket fordrande, något av en hustryann... Nu hade han fordrat ett ärligt svar på frågan varför Greta skulle vistas i Malmö och vila sig, när hon kunde vara hemma och få sol och skogsluft. Föräldrarna hade två gods, hon kunde vara där hon trivdes bäst - »i stället för att sitta i Malmö och glo på stenhus och stengator». Och telefonsamtalet hade slutat med att godsägaren lovat ta reda på den verkliga anledningen till dotterns underliga val av vistelseort.

Till slut kände sig flickan i sin förtvivlan tvungen att anförtro sig till sin mor. Det blev fullständigt kaos. Ingen av de två vågade för sitt liv berätta för godsägaren hur det stod till. De ringde och bad mig komma upp till barnmorskan, där alla var församlade och väntade på pappan, och de bönföll mig att tala om det för honom... Båda var hysteriska, flickans mor värst.

- Han kommer att begära skilsmässa, hulkade hon. Skylla alltihop på mig för att jag inte vaktat Greta bättre. Men hon har ju bott i Lund, hur skulle jag kunna vakta henne där...

Barnets far hade också på min inrådan kommit tillstädes och befann sig i ett angränsande rum.

Så hördes äntligen en tordönsröst i tamburen. Vad var detta för hemlighetsmakeri?

In trädde en herre i jätteformat. Jag hälsade och sade mitt namn

- Helga Steen. Han lyste upp och såg riktigt vänligt på mig när han frågade:

- Är ni möjligen Steens tös från Skartofta? Å tusan, då har jag bott i ert hem under militärövningarna där. Det var en trevlig karl, er far, han lärde mig spela vira. Så följde ett livligt samtal om min hemtrakt och folket där och militärförläggningen. Till slut sa jag till damernas förskräckelse:

-Sitt nu i soffan så skrymmer godsägarn mindre. Jag har en förtjusande överraskning åt er.

Därmed gick jag ut och hämtade den lilla ungen och lade den resolut i den stores famn.

- Var så god, är det inte en präktig påg, lik sin morfar som ett bär.

Han stirrade på mig och barnet som om vi varit andeuppenbarelsen, och så kom det tyst och försynt:

-- Ja, sannerligen, har han inte mina och min mors ögon.

Sen röt han igen:

- Och faren då, han är väl en sån där stackare som ligger i Lund och läser fram- och baklänges och aldrig blir något.

- Visst inte, svarade jag. Nu kommer jag med nästa överraskning. Därmed gick jag och hämtade den unge fadern, som darrade som ett asplöv. Vi hann knappt över tröskeln förrän rytandet fortsatte.

- Jaså, du är faren, du! Vad gör du?

Pojken bugade sig artigt och talade om att han gått igenom lantbruksskola och tänkte söka

plats så fort som möjligt. Han skulle nog göra sitt bästa för att försörja Greta och pojken. - Jag tycker så mycket om dem...

- Jaså verkligen? Kan du som är så jämmerligen mager ha krafter att plöja och harva, så behöver du inte söka någon plats. Jag har två gårdar, den ena kan ni få. Greta är enda barnet. Och du, Greta, vill väl ha den där magra ynkedomen, nåja, han lägger väl på hullet så småningom, det har jag gjort. Men det blir inte bara att sitta och prata om att tycka om och tycka om. Du ska sköta gården som en karl, jag ska nog hålla dig i örat. Och nu är det snackat nog om det här.

Vid kaffebordet upptäckte den nyvordne morfadern sin hustrus förgråtna ansikte.

- Är du inte glad mor? Det är min själ jag!

Joo, men jag tänker på vad syföreningen därhemma ska säga.

Det ger jag tusan, jag har aldrig tyckt om de sammankomsterna där stackare, som inte är med, ändå är med. Bjud hela rasket på bröllopet, så får de något att snacka om sen. Nu ska vi hem.

Den lille byltades på för avresan. Morfar körde ut fadern med en hundralapp att inköpa ett par varmare filtar. Jag följde med till bilen, och när de var körklara räckte godsägaren handen till mig och smådrindrade:

- Tack, fröken, hon förstår sig på karlar, hon. Det var slugt att lämna glytten till mig. Så fick jag till sist pojken som jag alltid längtat att få. Fröken är bjuden på bröllopet, och hon ska ha prästen till bordet. Nu kör vi hem!

Det var den lyckligaste och stoltaste morfar jag skådat.

Till ett självbröllop 1914 beställde denne to-måttliga följande, som då var det första en kvinnlig 20-åring kunde drömma om.

Helga 20 år

Var det åter födsel?

EN SEN KVÄLL ringde det på min dörr. Där stod ett ungt par, 20-21 år. Deras ansikten präglades av bekymmer. Av deras berättelse om sig själva förstod jag att hela deras unga liv varit en kedja av sorgliga erfarenheter. De var båda fosterbarn, hade varit utackorderade på socknen och flyttats från hem till hem. Ensamhetskänslan hade fört dem tillsammans, förälskelse i vanlig mening hade det aldrig varit. Så hade de fått en liten flicka, som genom en bekant fått ett fosterhem på landet. Vid sitt besök där hade de funnit hemmet allt annat än lämpligt. Flickan, nu 3 år, hade väl inte direkt varit vanvårdad, men mycket smutsig. Hela hemmet hade gett intryck av stort slarv, och ungen hade varit tyst och ledsen. Nu bad de mig så innerligt att försöka skaffa henne ett annat hem, helst där hon kunde bli adopterad. Då jag fått moderns skriftliga tillstånd reste jag till fosterhemmet för att eventuellt hämta flickungen.

Föräldrarnas beskrivning hade sannerligen inte varit överdriven. Det var det värsta jag sett. Någon inspektion hade det aldrig varit, de hade aldrig anmält till närmaste barnavårdsnämnd att de hade barnet i sin vård. Det var ett litet lantbruk med ett par kor, häst och höns och gris. Allt var präglat av oordning. Hustrun verkade apatisk. När Lillan kom till mig med sina små treflor i handen och sa: - Ja fölla med dej!

Kunde jag inte motstå hennes önskan att ta henne med mig. Det mötte inget motstånd, snarare tror jag det var en lättnad för dem att bli av med henne.

När vi kom på tåget märkte jag vad alla andra märkte, att det stod en intensiv lukt av ko och gris omkring oss. Ungen var smutsig och slarvigt klädd, fast det var hennes bästa kläder. Till och med hennes trasdocka stank av lagårdsgödsel. Det var inga vänliga blickar jag fick av medresenärerna. Till slut tog en dam högljutt till orda:

- Jag har haft nio barn som jag hållit rena och snygga. Men unga töser nu för tiden de har varken skam eller ansvarskänsla. Sätta barn till världen det kan dom, men det är också det enda de duger till.

Jag teg och tog emot, hade ingen rätt att säga vem jag var, men glad var jag när vi kom till Malmö. Där tog jag taxi hem. När jag betalade chauffören skrattade han så gott och sa:

- Det här var riktig hemmalukt, jag är också från landet.

Hemma väntade en gift väninna med säng och kläder till Lillan. Efter några bad luktade både vi och trasdockan mindre ko. Kläderna som varit med från fosterhemmet slogs i paket och fördes ned till soptunnan.

Det var ett helt förtjusande litet pyre, ett riktigt vackert barn som kom fram efter tredje badet. Efter kvällsmat och godnattsaga somnade hon som en trött liten människa. Det hade säkert varit si och så med både vila och mat i fosterhemmet.

Jag ansträngde mig för att skaffa flickan ett hem, innan modern reste till Tyskland för att gifta sig med en annan man. Kväll efter kväll satt jag vid hennes säng - hon hade dagmamma på dagarna men sov hos mig på nätterna - och bad till Gud om ett hem för »mitt» lilla barn. Själv var jag för ung för att ta vård om henne. **Jag hade som barn lärt mig bödens innebörd och hade en orubblig visshet om att Gud aldrig lämnar något stackars litet väsen utan hjälp.** Och bönhörelsen kom. En äldre dam kom på besök och frågade om jag fått något hem åt flickan som jag annonserat om. Hennes dotter var gift uppåt landet, de hade det mycket bra men kunde inte få några egna barn. Dottern hade för en tid sedan varit på besök hos sin mor i Malmö och då glömt ett par skor. Modern skickade dem till henne inslagna i en tidning. Det var just den tidningen som min annons stod i. Dottern hade ringt och bett modern besöka mig. Allt däruppe var så utmärkt, försäkrade damen, men jag märkte att hon satt och tuggade på något som hon hade svårt att komma fram med. Till slut lirkade jag det ut av henne:

- Ja, det är så att min svärson, som för övrigt är så snäll och präktig och intelligent och socialt välbeställd, är - ja - lite konstig. Han har mistat en syster som han älskade. Hon dog

strax efter det hon tagit studenten. Och nu tror han att hon skall komma tillbaka till honom som en liten flicka. De skulle inte själva söka efter henne. En högre makt skulle föra barnet till dem. Min lilla annons var det tecknet, ansåg de nu.

Jag förklarade att svärsonens åsikter inte på något sätt hindrade att de tog hand om flickan, men jag måste förstås ha en del andra upplysningar. Jag tillade att svärsonens uppfattning inte alls var främmande för mig. **Jag tror att jordelivet är en skola. Vi går från klass till klass och när skolan här är genomgången fortsätter utvecklingen.** Kanske återvänder vi hit, kanske inte.

Damen såg ut som om hon fått lägga ned en tung börda.

- Så då kanske han inte är så konstig som jag trott!

Jag fick de bästa upplysningar om familjen, och så reste Lillan och jag och trasdockan, rena och fina och utan lagårdslukt, till det nya hemmet. Det var överenskommet att jag skulle åka direkt till familjens villa. Inga främmande blickar skulle störa det första mötet mellan föräldrarna och den nya lilla dottern.

Vi togs emot av en pryddlig husa, men sedan lät jag flickan gå ensam in. Hon hade lärt sig niga vackert, och det gjorde hon också inför sin nya mamma, men sen sprang hon rätt i famnen på pappan. Som om hon känt igen honom. Jag iakttog alltsammans från hallen. När jag sedan kom in gick pappan och Lillan hand i hand från rum till rum. I barnkammaren satt tre fina dockor i soffan. Ingen av dem tog Lillan, men hon gick rakt fram till ett skåp med leksaker, där det också fanns en ganska illa medfaren docka, som varit den döda systemns käraste leksak. Den tog flickan genast i famnen och kelade med den som om hon återfått en mycket älskad ägodel.

När de båda kom in i salongen med påfallande vackra, guldfärgade gardiner klappade ungen förtjust i händerna och ropade:

- Här är granna gardiner, här blir jag!

Förut hade hon varit tyst som en mussla.

Jag stannade där över natten, och när Lillan somnat med båda dockorna i famnen hade föräldrarna och jag en pratstund. Jag fick då också se ett fotografi av systemen, taget vid samma ålder som Lillan nu var. **Det var en slående likhet mellan dem.** *Mannen var nu bergfast övertygad om att det var hans älskade syster som återkommit. Under deras vandring genom rummen hade han iakttagit hur barnet stannat vid varje liten minnessak som tillhört hans syster.*

Flickan blev adopterad. Jag fick en och annan hälsning, men en dag kom ett långt brev, där föräldrarna berättade att de varit på besök i pappans föräldrahem, ett gods i Mellansverige, som ägdes av hans äldre bror. Lillan hade känt sig som hemma där och gått direkt ned i trädgården till den plats, där den döda haft sin egen lilla trädgård. De hade också besökt systemns grav. När de stod där sa plötsligt flickungen, som nu hunnit bli 6 år:

Pappa, gråt inte, jag är ju inte därnere, nu är jag ju här, hos pappa.

Åren gick. En dag ringde det på min dörr, och där stod en söt studentska. När jag såg lite undrande ut skrattade hon, flög mig om halsen och sa:

- Här är granna gardiner, här blir jag!

Familjen var också med, och de hade ett fotografi av mannens döda syster i studentmössa. **De båda flickorna var så lika att man kunnat ta fel på dem, i varje fall tagit dem för tvillingsystrar.**

Man får ju tro och tänka vad man vill om sådana händelser, men man gör nog klokast i att inte förhäva sig. Jag kunde bara tacka Gud för att jag fått vara föreningslänk mellan det hemlösa lilla pyret och just den familjen. Hon är sedan många år bosatt i utlandet och gift med en läkare. Under efterkrigstiden ledde hon ett omfattande hjälp-arbete för barn som drabbats av kriget och dess efterverkningar. Det var hennes sätt att tacka för att hon själv fick ett så underbart hem.

Ett fint betyg

MEN DET VAR INTE bara tragedier som utspelades omkring mig under mina 32 år som barnavårdsman. Lustiga episoder muntrade upp mig ibland, och många gånger var jag tacksam för att min synska eller psykometriska begåvning gjorde sig gällande. Ibland behövdes varken det ena eller det andra för att komma på rätt spår när det gällde att få fast försumliga barnafäder, bara en smula psykologisk blick och intuition. Jag försökte aldrig tvinga fram en uppgift som satt långt inne, det gick bra ändå för det mesta. Jag minns en förgråten flickstackare som satt i min besöksstol och blankt vägrade att uppge barnafaderns namn »för det hade hon lovat». Jag förde in samtalet på ovidkommande ämnen, och när vi suttit en stund i förtroligt samspråk sade jag helt oförberett:

- Ja, nu behöver fröken inte tala om vem som är far till barnet. Nu vet jag det ändå.

Flickan lyste upp, det var tydligt att en ofantlig tyngd fallit från hennes unga bröst. Som ett jubelrop kom det:

- Näämen - känner fröken patron?

Det gjorde jag nu inte, men det dröjde inte många dagar innan vi blev bekanta. Han kom en morgon på min kallelse, och nu satt han där och undrade nonchalant »vad fan det var fråga om». Det fanns väl ingen anledning att blanda in honom i hans pigors erotiska eskapader. Men medan den myndige domderade hade han lagt ifrån sig en sak på skrivbordet. Jag tog den och låtsades leka med den. Det var precis vad jag behövde för att liksom i förbigående servera honom sanningar om hans privatliv, som han trodde att ingen mer än han själv hade en aning om. Förnöjt iakttog jag hur den stinna och stolta ballongen sänkte sig och säckade ihop.

Avtalet om underhåll med mera blev undertecknat, det var inte stort annat att göra. När allt var klart tog han fram en stor så kallad snusfana och torkade sig i pannan. Med en blick på min spröda och tråds mala person - det var då det - frågade han med aningen av respekt i rösten:

- Är ni många såna som fröken här?

- Ja, svarade jag vänligt, vi är sex stycken.

- Då måtte det höra hundan till att vara karl i Malmö, kom det djupt ur patronens hjärta. Och det tyckte den lilla barnavårdsfröken var det finaste betyg hon kunde få...

Det var inte han!

EN GÄNG VAR DET en rättgång, där en ung mor råkat ut för en man som uppgett både falskt namn och fel adress. Hon hade emellertid lyckats få tag i honom, och nu var han stämd till tinget. Under tiden hade jag fått hand om en annan mor, vars berättelse mycket påminde om den andra moderns. Advokaten rådde mig att låta båda mödrarna samtidigt infinna sig i rättssalen när målet skulle föra. Så skedde också. Jag hade instruerat den sistnämnda flickan att noga betrakta den instämde barnafadern, och om hon var säker på att det var samme man som lurat henne också, skulle hon gå fram till oss där vi stod inför skranket och tydligt säga: Det är den mannen som är far till mitt barn också!

När jag stått där en stund hörde jag klafsandet av trätofflor bakom mig och till min förskräckelse hör jag följande:

- Fröken, fröken, han hade samma bena som den där! Och så pekade hon på en stackars notarie som satt och skrev protokoll.

Med vindens hastighet fick jag ut flickan ur rättssalen, och det var sista gången jag använde den metoden.

Detektiv men inte spritspion

SÅ VAR DET den bålde kavalleristen som frankt påstod att han aldrig träffat barnamodern. Han hade andra intressen än flickor, all sin lediga tid använde han till att delta i skyttetävlingar, och han var oskyldig som ett lamm. Men vittnen sade annorlunda och jag hade ett brev från honom till flickan att visa upp. Där stod:

»Älskling jag är energisk, och jag vill träffa dig. Ja, jag slutar inte att skriva förrän jag satt eld i ditt hjärtas krutkammare. Giv eld!»

Brevet lästes upp i rätten, och kavalleristen föll till föga och erkände faderskapet. Med tillägget:

- Aldrig, aldrig mer i livet ska jag skriva till en tös. Det blir för dyrt. Efter en annan, mycket invecklad rättegång var barnafadern så djupt imponerad av det detektivarbete jag haft för att få honom fast att han inför hela rätten inbjöd mig både på kaffe i Folkets park och en bit mat någon annanstans. Han hade 60 kronor i veckan så han hade minsann råd.

Spritsmugglarna hörde, skam till sägandes, till mina bästa vänner. Frågade någon mig om jag såg efter ifall de brände eller sålde smugglad sprit, svarade jag alltid att jag var barnavårdsman och ingen spritspion. Jag skulle ha tillsyn över barnen. Ingen av fäderna hade någonsin bjudit mig på vare sig hembränt eller smugglat.

En natt klockan 12 kom en spritsmugglare och ville tala med mig. Han hade just kommit ut från fängelset, där han suttit för misshandel av en polis. Han tålde inte uniformer, påstod han.

Nu hade han lossat kol timmarna efter frigivningen och var svart som en sotare, men jag bjöd in honom. Det var dagen före julafton. Vi drack kaffe och pratade i timmar. Jag hade tillsyn över hans lille son och han ville göra allt, försäkrade han, för att pojken skulle bli en bra människa och inte behöva fara så illa som han själv fått göra. Han blev rörd och gråt och drog fram en bunt trassel som han torkade sig i det sotiga ansiktet med.

Dagen efter fick jag en bukett evighetsblommor. De varar lite längre, skrev han och tillade:

»Tack för i natt, fröken, det var den roligaste natt jag haft på länge». Sen fick jag veta att han vid ett tillfälle uppe hos polisen sagt att vi var kusiner. När jag frågade hur i all världen han kunde påstå det svarade han:

- Det gjorde jag för att fröken förstår mig så bra.

Vår vänskap varade till hans död. Sonen blev, alldeles som fadern önskat, en skötsam ung man och en god samhällsmedborgare.

Han kom billigt undan

SOM BARNAVÅRDSMAN fick jag ofta vara ute i ur och skur för att besöka mina skyddslingar, och jag minns den här kvällen som det värsta oväder jag varit ute i. Paraplyet hade blåst sönder och jag var våt och frös som en hund. Undrade hur jag skulle bli mottagen i detta tillstånd av den nyblivna mamman jag skulle hälsa på. Men hon var en glittrande glad liten varelse som kvittrade:

- O, så roligt att fröken är så ung, jag var rädd att det skulle komma en spetsnäst gammal tant. Stig in, och välkommen.

Jag kom in i det sötaste lilla kryptin där allt var skinande rent och välvårdat. Lillan sov sött i en mangelkorg och mamman pratade som en kvarn. Hon var norrländska och jag fick på några minuter hela hennes fattiga men lyckliga liv refererat. Hon längtade jämt tillbaka, särskilt på vintern. När hon beskrivit sitt älskade Norrland och tagit reda på om jag kunde gå på skidor, kom hon äntligen till saken. Jag måste lova att försöka skaffa lillbarnet ett riktigt

gott hem, helst adoptivhem. Jag lovade göra mitt bästa och så var vi framme vid frågan om faderskapet.

- Måste jag tala om vem han är, frågade hon.

Jag förklarade att barnets rätt gick före allt annat. Dottern hade rätt att få veta en gång vem hennes far var.

- Hm, sa flickan. Det är inte mycket att få veta. Han kunde vara min morfar och han är gift och har tre barn. Han skall inte betala ett öre - för det är jag som förfört honom.

Sen berättade hon att de arbetade på samma fabrik och råkat få sina avlöningskuvert samtidigt. När hon öppnade sitt och räknade igenom hur mycket hon fått i övertidspengar hade hon utropat:

-0, nu ska jag fara till Köpenhamn och handla.

- Köpenhamn, sa han. Där har jag aldrig varit.

- Aldrig? Och du är 62 år! Då är det på tiden att du kommer dit. Följ med mig, jag ska resa i morgon. Vill du så möt mig vid båten:

Det gjorde han, berättade hon vidare. Han hade sett ut som om han var ute på sin sista färd, men hon hade piggat upp honom. De hade gått ur affär i affär, hans ögon hade stått på skaft, så mycken grannlåt hade han aldrig sett. Hon hade fått hålla honom i hand hela tiden, han var livrädd att komma bort i vimlet.

- Så blev vi hungriga och jag köpte mat och gick till min kusin som bor i Köpenhamn. Där lagade jag mat och alla tre åt en riktigt god middag. Men sen måste min kusin gå till sitt skiftarbete och... ja, så kom lillan till.

Hon bad att när de båda måste besöka mig, skulle de få komma så sent som möjligt. Han var så rädd att någon skulle se dem under min vanliga mottagningstid.

De fick komma så sent som klockan 9 på kvällen. Han var böjd och trött. Ansiktet var fårat av slit och säkert också av umbäranden. Han räckte mig tafatt handen och sa som gamla skåningar hälsade förr i världen: - Tack för förste gång!

Han erkände faderskapet, men hon vidhöll sina tidigare påståenden att det var hon som förfört honom, och att hon inte ville ha något underhåll.

Han reagerade inte synbart men upprepade gång på gång: - Va som for i kroppen på mig begriper jag då inte...

Tursamt nog hade jag ett hem på lut för det lilla pyret. Vi for dit redan följande dag, och mamman såg sig överlycklig omkring i det vackra hemmet och i barnkammaren med rosenknoppstapeter. Hon tog farväl av barnet utan jämmer och tårar, sa bara:

- Lilla trollungen min, nu förstår du inte hur bra du får det, men jag hoppas du kommer att värdesätta det.

När vi skildes från familjen bad flickan så vackert att hon till hösten skulle få komma med en surströmmingsburk och lite tunnbröd och äta det tillsammans med lillans nya föräldrar hemma hos mig.

- Sen vill jag glömma, sade hon.

Vi hade inte hjärta att neka henne glädjen med surströmmings kalaset. Vi gäster åt var sin strömming - den första och sista i våra liv. Sen ringde det på dörren och grannfrun undrade om kloakledningen gått sönder.

Några kvällar senare, klockan var halv tio, satt jag vid brasan med en kaffekopp. Då ringde det på dörren och där stod lillans far, djupt förtvivlad och olycklig.

- Får jag komma in, annars går jag i sjön, stammade han fram. Jag bjöd in honom på kaffe och så berättade han om sitt liv. Han var gift sen 40 år tillbaka, hade tre snälla och arbetsamma fullvuxna pojkar och en kvinna som var det snällaste som fanns. Han och hon hade arbetat alltid. Hon hade stigit upp klockan 4, gått och städad och tvättat hos fina fruar och sen suttit och sytt till långt in på nätterna. Till pojkarna hade hon sytt allting ända tills de skulle konfirmeras. Det hade varit nästan omöjligt att försörja fem personer på hans lilla lön,

men det hade gått med hennes hjälp.

- Och så kan jag ge mig till att fara till Köpenhamn och ölägga 15 kronor. Det måste ha varit själve den lede som for i mig. Jag skäms så jag orkar snart inte längre. I går kom min yngste son hem, han exerar och blir inte fri till jul, så han hade julklappar med sig. Mor fick ett torklä och jag en fin näsduk. Jag kunde knappt ta emot presenten. Vad skulle pojken tänka om han visste hur usel far hans varit. Samvetet plågar mig till döds, fröken, vad ska jag göra för att få ro? Hjälp mig om fröken kan. Ser fröken, min mor var en sån där klok gumma som botade sjuka och stämde blod och som såg mer än andra. Sista gången jag var hos henne kom byskräddarn in och vi drack kaffe. När han gått tittade mor genom fönstret efter honom, och så sa hon:

»I dag är han hos mig på kaffe, på söndag begravs han». Så vände hon sig till mig och sa: »Du Anders har jag alltid tyckt om och varit glad vid, du har varit den snällaste av alla barnen. Nu varnar jag dig res inte över vatten med någon tös. Om du gör det får du aldrig någon levandes ro mer. Inte förrän du talat om allt för din kvinna. Res inte!»

En tid efteråt fick jag brev från mor. Byskräddarn hade begravts på söndagen och brevet slutade: »Tänk på vad jag sade». Men den varningen glömde jag.

Vi satt tysta en lång stund. Jag kom till slutsatsen att han borde berätta hela historien för sin fru. Jag ansåg att han inte orkade bära på hemligheten och tillade, att om hans fru nu var så snäll och förstående som han sagt, skulle hon säkert dra ett streck över vad som hänt, särskilt som det inte drog några ekonomiska konsekvenser med sig. Han svarade, hörbart lättad:

- Då gör jag det på lördag kväll. Vi brukar sitta och prata i skymningen, och på söndag är det stora julskyltningssöndagen. Det är enda gången på året som jag bjuder min kvinna på konditori. Det ska jag göra i år också. Vad det ska bli lätt då, om hon vet om alltihop.

Vi kom överens om att han efter pratstunden skulle besöka mig en kväll och berätta hur det hela avlupit. Han hade följt mitt råd. Hand i hand med hustrun under skymningsstunden hade han berättat om sitt äventyr. Hon hade suttit tyst en stund, sedan hade hon sagt:

- Kan den snälla fröken i Malmö, som haft ett sådant bry med dig förlåta dig, så skall väl inte jag vara sämre än hon. Men du ska inte tala om det för pojkarna. Och nu snackar vi inte mer om det här.

Under julskyltningen var också jag ute och tittade i fönster och det hade slumpat sig så att lillans far och hans kvinna hade fått syn på mig. Han uppenbarade sig hos mig några dar senare och berättade att hans fru sagt: - Bevare mig väl, är det den magra, tunna tösen! Hon har väl inte tid att lägga nån sylta till jul, om det är hon som ska hålla reda på karlarna. Du får gå upp med en bit sylta till henne.

Så skedde. Överlycklig drog han upp ett paket i tidningspapper ur byxfickan. Jag tackade och bad om min julhälsning.

Blomman som varslade om död

VI VAR INTE MÅNGA barnavårdsmän i Malmö på den tiden detta hände, men i tur och ordning hade vi alla jour. Under den tiden fick vi ta hand om alla utomäktenskapliga barn som föddes antingen på sjukhus eller genom barnmorskors förmedling. På så sätt kom jag i kontakt med en ung mor, som jag här kallar Irene. Hon hade fått en liten flicka, som jag tyckte verkade på något sätt för stor, jag kan inte uttrycka det bättre. Men eftersom både hennes mor och mormor var storvuxna och kraftiga utan att vara direkt fetlagda fäste jag till en början ingen uppmärksamhet vid den lillas väl höga kroppsvikt.

Irene hade vistats en tid i Malmö för att gå igenom en hushållsskola. Här hade hon träffat en ung man vid namn Gunnar. Han gick igenom en agronomkurs. Det hade aldrig varit tal om

äktenskap dem emellan, men då ingen av dem kände någon i Malmö så föll det sig naturligt att de träffades då och då utan att för den skull något tycke uppstod. De promenerade, gick på dans eller på bio med en liten enkel supé efteråt. En gång blev de bjudna tillsammans på en födelsedagsfest hos en av Gunnars medstudering. Det blev sent, regnet stod som spön i backen, båda stannade över hos kamraten och så...

Allt utvecklade sig på relativt bästa sätt, flickan vistades i sitt föräldrahem, en burgen gård några mil från Malmö. Pojken skrev under sina faderskapspapper och betalade ordentligt, men de båda unga sågs sedan aldrig tillsammans. Alla affärer gick genom barnavårdsnämnden. Jag trodde mig förstå att pojken var »bortlovad» på sitt håll, tänkte att flickan visste om det och att det var därför hon tog det hela så lugnt.

Min plikt likmätigt inspekterade jag hemmet då och då. Den lilla flickan var inte bara kraftig utan direkt fet, och jag insisterade på att hon skulle undersökas av läkare. Men mormor menade att alla i hennes släkt varit kraftiga och duktiga så tösen var det inget fel på. Hon menade att allt var i sin ordning, men lovade att nästa gång de kom till stan så skulle doktorn få titta på barnet. Nu blev det inte så. Distriktsläkaren kom i ett annat ärende till gården, barnet visades upp och han tyckte det var ett praktbarn.

En dag greps jag av en underlig oro, kunde inte komma ifrån tanken på Irene och hennes flicka, varför jag reste ut till landet för att stilla min oro. Flickan såg inte direkt dålig ut, men jag tyckte det var något abnormt med fetman. Jag genomdrev därför trots mormoderns motstånd, att Irene och hennes barn skulle följa med mig till Malmö för en klinisk undersökning av flickan. Resultatet blev att Irene fick resa ensam tillbaka medan barnet fick stanna för observation.

Fjorton dagar senare var den lilla död. Hydrocephalus stod det på dödsattesten, det vill säga hjärnvattusot, en sjukdom som läkarna än i dag ofta står maktlösa inför.

Irene tog barnets död oväntat lugnt, uppträdde värdigt och behärskat, något som jag med några uppskattande ord talade om för hennes mor. Denna viftade avvärjande med handen och sa:

- Nåja, det kom väl inte helt oväntat heller.

När hon såg min förvånade uppsyn undslapp det henne:

- För våran blomma hade gått ner veckan innan.

1 förbigående viskade Irene till mig:

- Det är något som händer hemma, men som fröken Steen naturligtvis inte förstår. Det kan vitala om en annan gång.

Mormodern var mest orolig för vad folk skulle säga. Jag invände att »olyckan» var väl allom bekant på orten, så det var väl inget att oroa sig för. Men det var inte så mormor menade.

- Ska verkligen min dotter stå ensam vid en öppen grav utan nån barnafader att ty sig till?

Ja, det är ju inte fråga om nån begrävning i tysthet, vi är ju hyggligt folk och det ska naturligtvis bli stort kalas, det skulle se nåt ut annars. Alla känner oss och vid ett sådant här tillfälle ska vi inte behöva skämmas varken för begrävning eller kalas. Men så är det ju det att dottern vår får stå så ensam. Snälla fröken Steen, kan ni inte tala med lillans far så att han kommer med på begrävningen?

Jag lovade försöka, skrev till honom och bad honom hälsa på mig. Jag lät skymta fram att det var närmast en tjänst jag ville be honom om. Nyfiken som alla karlar kom han redan samma kväll. Vid en kopp kaffe fick han reda på dödsfallet och vidare att han förväntades närvara vid begrävningen. Han tänkte efter några sekunder och lovade att komma, om det verkligen var familjens önskan, för han ville för allt i världen inte tränga sig på.

Den unge mannen och jag träffades vid åttatiden på morgonen vid Malmö Central. Jag hade förtänksamt ordnat med bukett åt honom, men det visade sig överflödigt, han hade redan

tänkt på den saken.

Skjuts mötte vid stationen. Irene tog emot hemma på gården. Blygt och generat steg Gunnar över tröskeln, blev presenterad för »de gamle» och bjuden in till kaffebordet. Man pratade hit och dit, och det verkade som om Gunnar och far i gården genast fann varandra i gemensamma intressen. Efter kaffet gick de ut tillsammans, titta de på kreatur och maskiner, tittade in i lador och loge. Man kunde tro att de glömt begravningen, för mor i huset fick skicka ut folk att ta reda på dem, när tiden närmade sig för avfärd. Medan de båda männen var ute passade Irene på att ta mig med ut i ett litet genomgångsrum, som låg intill salen. På ett litet bord vid fönstret stod en krukväxt. Vad den hette vet jag inte ännu i dag; jag har aldrig sett någon växt av den sorten senare i livet. Irene talade om att detta var blomman de nämnt om tidigare. Den var avläggare från andra av samma slag, de hade alltid getts till släktens brudar att ta med sig till nya hemmet. Under flera generationer kvinnor hade det bildats en sägen om att blomman vissnar ner någon eller några veckor innan någon i släkten skall dö. En vecka innan Irene's barn dött hade den vissnat ner helt och hållet, men nu prunkade den igen med tjocka blad i full grönska. Nu hade Irene och hennes mor velat inviga mig i blomstermysteriet för att jag inte skulle tro att de var helt känslolösa. Jag visste inte riktigt vad jag skulle tro eller inte tro. Men här såg jag ju en växt som varit nervissnad för fjorton dagar sedan och nu stod där svällande frisk.

1 kyrkan placerade vaktmästaren hemmafolket vid släktsidan och de inbjudna för sig. Han tittade lite undrande på Gunnar som han inte kände igen, men så lyste han upp med ett litet leende och sa:

- Detta är kanske faren?

Irene bet av:

- Det här är min fästman och han ska sitta hos oss.

Efter slutad ritual gick vi ut till graven. Vi var ett femtiotal personer, ett respektabelt antal vid ett halvtårs barns begravning. Och inte behövde familjen skämmas i den församlingen, för där stod Irene och Gunnar hand i hand med var sin bukett i andra handen.

På vägen hem från kyrkan var jag bjuden att åka med patron själv. För mig utgöt han sitt hjärta och lät mig veta:

- Ja, det var ju sorgligt det här, både på det ena och det andra viset. Men det allra tråkigaste har jag förstått just nu. Gunnar är en rejäl påg. Han förstår sig på lantbruk och är lärd på mycket som inte jag kan. Jag tror att han varit den rätte för Irene och gården. Vi har ju ingen son, bara Irene. Är det inte så man kan bli fly ..... ja ursäkta, så ska man väl inte säga på begravning. Men är det inte rent förbannat, ja, jag menar, att ha mist en bra svärson samma dag man sett honom första gången. Det är så man kan bli - ptooo - nu är vi hemma, var så god och gå in mens jag lämnar kärran och mätta.

Det var verkligen synd om honom. Men skenet utåt var åtminstone räddat. Och nu blev det en middag som inte skämdes för sig. Patron höll tal och begravningsstämningen lättade.

Men det är nu det egendomliga börjar. Efter middagen och kaffet, när gästerna så smått började tänka på att dra sig hemåt, kom frun i huset fram till mig och bad mig följa med henne. Hon förde mig in i det lilla genomgångsrummet, låste och reglade båda dörrarna. Jag förstod att hon hade något särskilt på hjärtat.

- Fröken Steen, började hon, ni tycker väl att jag är konstig, men jag vill ha er för mig själv några minuter. Se nu först på blomman här. I förmiddags stod den frisk och grön, nu hänger bladen ner kring krukans. I morgon är den helt nervissnad - och den här gången gäller det mig. Se inte så förskräckt ut, jag har länge varit dålig, doktorn har inte sagt något direkt, men jag förstår halvkväden visa rätt bra. Jag vill nu, medan jag ännu kan, tacka för allt vad ni gjort för min dotter, inte bara när allt såg så mörkt ut, utan också för att ni ordnade så att Gunnar kunde komma hit. Det skall ju hetas att han är förlovad på annat håll, men jag vet

inte. Ibland får man ju en inre förvisning och det sägs att i dödens närhet ser vi klarare än annars. För mig verkar det som om Irene och Gunnar såg varandra liksom med nya ögon, och väl vore det. Och ännu en gång - tack för vad ni gjort både för min tös och oss. Och - skulle det ändå inte bli Gunnar, så kanske fröken skulle vilja se till Irene ibland. Man vet ju ingenting om hur framtiden gestaltar sig.

Hon tog min hand och tryckte den mot sitt bröst. Med tårade ögon stod vi båda tysta en lång stund och tittade på den underliga blomman.

Nu var det hög tid för mig och Gunnar att ge oss av. Men han gjorde inte min av att göra sig i ordning.

- Se, far och jag har lite mera att tala om och Irene har bett mig stanna. Fröken Steen får ursäkta, men jag far med sista tåget i stället.

Jag hade kunnat upplysa honom om att sista tåget var just det här som jag skulle fara med. Men det hade väl ingen betydelse nu, när han blivit »far» med patron och de båda hade så mycket att tala om.

Ett par veckor efter denna händelse ringde det på min dörr och där stod Irene sorgklådd. Modern hade dött för några dagar sedan och nu undrade hon om jag inte ville komma till begravningen, de tyckte att jag »liksom hörde till släkten».

Vid en kopp kaffe fick jag veta att Gunnars förlovning var bruten. På omvägar hade det letat sig fram till hans fästmö att han hade ett barn med en annan, och då hade hon gjort slut. Nu var det bestämt att Gunnar skulle komma till våren och hjälpa till med gården. Sen var det bara en tidsfråga när de skulle gifta sig och själva överta den gamla släktgården. **Det blev, som det heter, ett lyckligt slut.**

Men jag kunde jute komma ifrån tanken på den där växtens underliga siarförmåga. Jag hade ju själv sett, varför då tvivla? Tillfälligheter? Låt gå för det de här båda gångerna. Men alla de andra gångerna då? Inte bara i Irenes och hennes mors tid utan i flera kvinnogenerationer.

Psykometrimediet

MEN DET VAR INTE bara synskheten jag fått i gåva, jag är ju också psykometriskt medial. Hur många gånger jag fått frågan vad som menas med psykometri vet jag inte, och aldrig har jag väl kunnat svara så att frågeställaren blivit nöjd. Inte ens den samlade vetenskapliga expertisen har kunnat ge en enkel och begriplig förklaring av detta gåtfulla. Man vet bara att företeelsen finns, och det enda vi kan göra är att förklara hur den yttrar sig. **När en person med psykometrisk begåvning får ett föremål i handen, kan hon eller han mer eller mindre intensivt uppleva dess historia.** Föremål som är knutna till dramatiska eller utpräglat känslöbetonade händelser åstadkommer starkare effekt. Sedan kan givetvis ett virrvarr av intryck inställa sig, då ett mycket gammalt föremål infiltreras med långa serier av öden och händelseförlopp.

För min del brukar jag säga så här: Det är med psykometrin som med kärleken - man kan inte förklara den, bara uppleva den.

Givetvis finns det »upplysta» personer som avfärdar alla oförklarade fenomen, även psykometrin, som tankeöverföring, minnesbilder i det undermedvetna och liknande klyschor, som kan tillgripas när det gäller fenomen som strider mot förnuftet. Men kanske de objektivt arbetande forskarna, som nu röner ringa tack eller till och med förakt för sin årliga möda, en gång kan prestera en formel, göra en upptäckt, som inrangerar de psykometriska fenomenen i deras naturliga lagbundenhet. Till dess detta steg är taget, bör den bornerade kritiken begrunda de rader, som avslutar dr John Björkhems bok »Det ockulta problemet»:

»Vi människor är ännu så kortsynta och vår kunskap är ett styckverk. Stundom är också ödmjukheten ringa.»

<<Professor Olle Holmberg har i sin bok »Den osannolika verkligheten» berättat om mitt experiment med Frödings brev. Det var också en underlig historia, som även står att läsa i Björkhems »Det ockulta problemet».

Hämtade den döende breven?

MIN Första ERFARENHET av min psykometriska gåva - för en gåva är det på gott och ont - hänför sig till en upplevelse på ett sjukhus våren 1910. Jag hade tagits in för en fotskada och fått ett halvskilt rum - det kostade bara fem kronor på den tiden. Min rumskamrat var en ung trevlig flicka, som skulle opereras följande dag. Hon var inte särskilt nervös och orolig för det. Däremot var hon besviken för att hennes stora kärlek, en ung man som var inkallad i militärtjänst, inte kunde få permission för att besöka henne. Hon sjöng hans lov dagen i ända och så räckte hon mig en bunt brev med rött sidenband om. Hans fotografi var instuckat i brevbunten. Hon ville jag skulle se hur rar (norsk; trivelig) han såg ut och hur förtjusande han skrev.

När jag fick breven och fotot i min hand överfölls jag av en oro som inte går att beskriva. För mig var denna oros känsla något alldeles nytt och jag blev rädd. Jag kände ju ingen av dessa personer, varför då denna oförklarliga känsla? Jag nämnde ingenting till flickan när jag återlämnade brevbunten. Då säger flickan:

Jag vill att mina brev ska ligga kvar i nattduksbordet och inte flyttas till mitt nya rum i morgon. Där ska jag bara vara en natt, det är ett isoleringsrum. Mamma vill vara hos mig natten efter operationen, sen skall jag tillbaka hit igen. Men om jag längtar för mycket efter breven kommer jag och hämtar dem i natt när mamma sover, så bli inte rädd om jag kommer tassande.

Jag lovade att inte bli rädd, men tänkte att det blir nog ingen promenad natten efter en så svår operation som denna.

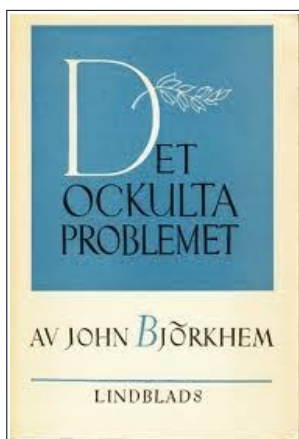
På natten klockan kvart i fyra vaknar jag vid att jag ser henne stå vid nattduksbordet, ser henne tydligt ty det var på våren och redan ljusst vid den tiden. Ser henne ta breven ur lådan och sedan ljudlöst tassa ut ur rummet. Jag undrade hur mamman vakade, eftersom den nyopererade patienten kunde få stiga upp och vandra omkring på sjukhuset upp och ned för trappor.

På morgonen kom mamman in till mig, alldeles förkrossad av sorg. Dottern hade dött kvart i fyra på natten.

På eftermiddagen då modern kom för att hämta flickans tillhörigheter berättade jag vad jag sett. Modern öppnade lådan - breven var borta. Dottern kunde omöjligt ha hämtat dem, även om jag skulle ha tagit fel på tiden. Hon hade blivit sämre på kvällen, läkare, sköterskor och föräldrarna hade varit hos henne hela natten tills hon dog.

Var fanns breven? Jag var säker på att hon lagt ner dem i lådan och att hon inte tagit dem med sig när hon hämtades till operation. De var således kvar när hon lämnade rummet.

Oändligt ofta har jag tänkt på denna mystiska upplevelse. Förklara den kan jag inte. Men för mig blev den ett osvikligt bevis för att kärleken är starkare än döden.

<< rader, som avslutar dr John Björkhems bok »Det ockulta problemet»: »Vi människor är ännu så kortsynta och vår kunskap är ett styckverk. Stundom är också ödmjukheten ringa.»

Tre hårstrån

JAG HAR DÅ och DÅ gjort resor till olika städer, där psykologiskt och ockult intresserade kretsar inbjudit mig att hålla föredrag, och efteråt ställt mig till förfogande för något eller några experiment. Vid ett sådant tillfälle fanns bland publiken en ung affärsman som kom att tänka på att han hemma hade något som kunde ställa min förmåga på prov. Han bodde i närheten och skyndade hem för att hämta föremålet. Det var ett litet kuvert som föreföll alldeles tomt.

När jag tog det i handen kände jag mig förflyttad ett par hundra år bakåt i tiden, hörde dunder, brak och skottlossning. Tillbaka i nutiden fick jag en bestämd känsla av att det inte var som det skulle med innehållet i kuvertet. Jag sade också den unge mannen att han ägde detta orättmätigt. Det borde finnas på ett helt annat ställe och ligga på blå sammet. Själv hade han bara haft det ett tiotal år, men det togs från sin rätta plats betydligt tidigare. Fick till slut en känsla av att det hade med Karl XII att göra, att han var rätte ägaren. Vad kuvertet innehöll kunde jag dock inte säga exakt. Det bad jag honom berätta själv, och det gjorde han. Det var så här:

För omkring 40 år sedan beslöt man av historiska skäl att öppna Karl 'XII:s sarkofag. Forskarna ville undersöka skottsåret, som lindat konungens liv.

Kistan öppnades i närvaro av flera läkare, däribland fadern till ägaren av kuvertet som jag arbetade med. Då han böjde sig ned över kraniet lade han märke till att några huvudhår fallit av och låg på den lila sammeten som kistan var klädd med. Han förstod nog, att han inte handlade riktigt korrekt, när han tog upp tre av dessa hårstrån och stoppade dem på sig, men å andra sidan kunde det väl knappast betecknas som likplundring.

Doktorn lade den unika souveniren i ett kuvert när han kom hem och stoppade dem i en skrivbordslåda med påskrift: »Tre av Karl XII:s huvudhår». Vid faderns frånfälle ett tiotal år senare hittade sonen kuvertet och tog vara på det.

Några experiment

DET VAR MÅNGA liknande experiment som företogs vid dessa sammankomster i främmande städer, där jag inte kände en människa och sålunda inte kunde misstänkas att bluffa. Jag säger sammankomster och inte seanser, jag går aldrig i trans och kräver inga mystiska arrangemang med belysning eller koncentration av de närvarande. Efter mina framträdanden var jag alltid mycket trött. Det tröttar att »färdas» hit och dit i tiden och uppleva andras bekymmer och tråkigheter, ibland tragedier.

En sak har jag benhårt hållit på: att aldrig berätta något som kunnat ge oberättigad insyn i frånvarande personers liv. Jag minns ett tillfälle, då en dam lämnade fram en sak som hon uppgav tillhöra hennes son. Det var något som oroade henne och nu ville hon veta hur det skulle gå. Hon fick raskt veta att det inte fanns skymten av anledning till oro, sonen var utomlands för studier, han var tydligen en förträfflig ung man med en strålande framtid i sikte. Någoting med forskning.

Det stämde precis, medgav den stolta mamman. Men vad som oroade henne var något annat. Det var en flicka med i bilden och hon ansågs tydligen inte lämplig som partner åt den begåvade ynglingen. Det stämde inte med mammans beräkningar och nu var det den saken hon ville veta mest om.

En flicka, sa jag troskyldigt. Ja, det ar klart, att det ska finnas flickor med i bilden kring en sådan hygglig och trevlig pojke. *Men dem ska vi låta honom sköta själv.*

Asch, det var väl det jag trodde, hon kan ju ingenting, hörde jag den besvikna mamman anförtro sitt sällskap.

Vid samma tillfälle sattes jag på prov av en annan dam, som lämnade fram ett tjockt kuvert med handlingar. Jag är inte synsk i den bemärkelsen att jag kan läsa skrift genom förseglade kuvert, men jag uppfattar vad innehållet rör sig om och dess betydelse för de människor som haft eller har något att göra med det. Jag kunde tala om at dessa papper rörde sig om ett arvskippte. Jag talade om för den frågande vad hon väl visste förut - att hon varit alltför undfallande när det gällde att kräva sin rätt, och att det var fel att hon inte anlitat juridisk hjälp. Nu var det tyvärr för sent att ändra något. Hon hade satt sitt namn på papper som redan var lagfarna, och klagotiden var förbi för länge sen.

Damen hade hela tiden suttit tyst och inte med en min förrätt, om uppgifterna var riktiga eller inte. Hennes attityd kunde tolkas hur som helst av de närvarande. Men när jag återlämnade kuvertet med orden:

- Jag kan förstå att hon ville ha så mycket som möjligt, och hon har försett sig till den yttersta gränsen för tillbörlighet. Men vad i all världen skulle hon med den där klockan som det varit bråk om? Då blev damen så häpen att hon utbrast:

-- Ja, säg det, vad skulle hon med klockan! Det var ren elakhet, bara för att jag så gärna ville ha den. Hon har inte ens någon plats för den!

EN UNG MAN lämnade utan kommentarer ett litet paket. Jag behövde bara få det i min hand för att känna mig uppskakad. Jag lämnade tillbaka det och bad att få slippa att syssla med det. Det var förknippat med en tragedi, som låg långt tillbaka i tiden, någon gång i början av 1700-talet, men vad som hände då hade kommit att få djupgående verkningar för flera generationer.

Föremålet såg ut som en gammal bränd träbit när det togs fram. Ägaren verifierade uppgifterna. Det stämde alltför väl, både det ena och det andra, men han ville inte att jag skulle dra fram några detaljer.

Experiment i juvelerarbutik

BLAND GÄSTER SOM ofta kom tillsammans i vårt hem var en av våra allra bästa vänner, nu mera avlidne juveleraren *Gustaf Arenhill*, en av de själsfinaste människor jag känt och mycket intresserad av ockulta ting. Innan jag kände honom ens till utseendet hade jag en dag ett ärende till hans butik, jag ville ha ett gammalt silversmycke värderat. När han hörde mitt namn blev han intresserad och sade att han länge önskat träffa mig. Medan vi stod i butiken och diskuterade kom han att tänka på att han i sin ägo hade en sak, som borde vara lämpligt material för ett psykometriskt experiment. Han frågade om jag kunde tänka mig ett sådant nu genast och utan förberedelser, och visst kunde jag det.

Gustaf Arenhill har i detalj beskrivit experimentet för den danske redaktören Poul Agersted, som skrev en serie artiklar om mig. Jag återger här herr Arenhills uttalande:

»När fru Braconnier förklarar sig villig att försöka göra ett experiment, räckte jag henne ett stycke sammanvikt papper. Hon kunde omöjligt ana vad som fanns i det lilla papperspaketet, för det liknade mest de små vita pappersemballage som guldsmeder använder för att förvara lösa ädelstenar och andra värdefulla småsaker i. Papperet brukar vikas över föremålet först på ena, sedan på andra hållet. Här fanns det dessutom ytterligare två eller tre lager papper utanpå. Fru Braconnier kunde omöjligt känna sig fram och gissa vad som fanns inuti.

Innan jag fortsätter skall jag kanske avslöja för läsekretsen att papperet innehöll en liten smula aska från en urna som jag just haft till gravering. Det var ingen vanlig urna, snarare en sorts fyrkantig metall-aska, vars sidor var vikta, inte lödda tillsammans. Medan jag satt där och graverade föll en smula aska ut genom den otäta vikningen. Jag samlade upp askan på ett vitt papper. Att bara sopa ned den på golvet ville jag inte, askan efter en människa är i alla fall något heligt. Jag tänkte försöka lirka ned den i urnan igen när jag väl var färdig med graveringen. Det gick inte. Därför packade jag den omsorgsfullt i ett papper och lade det lilla paketet i en låda. Det var min avsikt att sända askan med urnan, vilket också blev gjort. Nu tänkte jag att den kunde användas som experiment, det skulle dröja ett par dagar innan urnan skulle vidarebefordras. Det var alltså detta lilla paket jag gav fru Braconnier. Själv hade jag ingen aning om var askan kom ifrån.

Fru B. höll paketet i handen några ögonblick. Sedan sade hon:

- Jag ser en högre ung, ljus man. Han ser bra och trevlig ut, annars är det inget ovanligt med honom. Han färdas på havet, har sitt arbete till sjöss. Han är inte direkt sjöman utan har någon sorts befälsställning, även om han inte bär uniform. Jag förnimmar att han plötsligt blir sjuk och måste föras iland för att undergå en operation. Det är ett främmande land långt härifrån... Jag tror det är Sydamerika. I varje fall ser jag några träd, som inte växer här hemma. Fartyget kan inte vänta på honom utan fortsätter sin färd. Det måste vara en svår operation, sprucken blindtarm eller så. Han har svårt att återvinna krafterna, får en lång konvalescenstid - två månader. Så angrips han av lunginflammation och dör efter två, tre dagar.

Jag frågade fru B. om hon kunde ge några data om mannen. Hon 'såg' att han var 27 år och hette Gunnar. Efternamnet kom också fram.

- Det egendomliga är, sade hon, att jag liksom får fram namnet på två olika sätt. Jag hör det uttalat med främmande betoning.

Jag frågade fru B. om hon kunde säga om han var gift.

- Det kan jag inte, sade hon. Ja, på sätt och vis. Han är trolovad, ett gammaldags ord som innebär något mer än förlovning. Med sin trolovade har han en liten flicka som är sju år. Men såg mig, fortfor hon, och tog sig om vänstra handleden. Det som finns inuti detta papper har något samband med mannens vänstra handled, jag har en bestämd känsla av att det hör hemma där.

När vi hunnit så långt talade jag om att paketet innehöll en smula aska efter en människa.

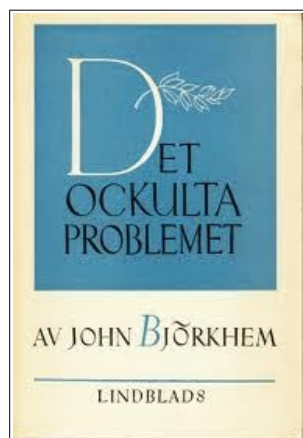
Låt vara att hon kunde ha förstått det genom tankeläsning, jag visste ju att det var aska, men därmed är vi färdiga med teorin om tankeläsning. Själv hade jag ingen aning om vem den döde var, jag hade till och med glömt namnet.

Så fort fru B. gått satte sig guldsmeden i förbindelse med begravningsbyrån, som förmedlat transporten från utlandet till Stockholm och vidare till Malmö där stoftet bisattes i columbarium. Han gjorde förfrågningar i firman om någon kom ihåg händelsen och hade turen att få tag i en person som känt den avlidne personligen. Han kunde upplysa om att mannen hetat Gunnar M. och vid sitt frånfälle varit 27 år. Han hade varit ute som sjömaskinist och blivit landsatt i Kalifornien, alltså inte Sydamerika. Han hade mycket riktigt haft svårt att hämta sig efter en komplicerad blindtarmsoperation och efter två månader hade lunginflammation tillstött. Liket kremerades och askan sändes till Sverige i en urna av den typ som användes i Amerika. Det stämde också att han varit trolovad och att han hade en sjuårig dotter. Likaså stämde beskrivningen av hans utseende.

Det var bara det egendomliga med uttalet av hans namn som vållade huvudbry. Begravningsbyrån kunde ge besked även om detta. Sjömaskinisten hade ett A i sitt namn och eftersom den bokstaven inte finns i Amerika stavades namnet med O. Det hade skrivits så på den namnsedel som klistrats på urnan när den sändes i väg.»

En färd genom två årtusenden

JAG HÖRDE under flera år till dr John Björkhems försökspersoner. Men jag arbetade aldrig under hypnos. Jag var fullt vaken men kände mig som åskådare, ungefär som man ser en film. Samtidigt levde jag intensivt med i händelserna. Om ett av våra mest intressanta experiment har dr Björkhem berättat i sin bok << »*Det ockulta problemet*», men jag vill ändå i korthet relatera det här. **Omkring 1945 började forskarna intressera sig för fru Braconniers psykometriska talang.*

Det började med att dr B. överräckte ett föremål som var inlindat i en svart strumpa. Jag fick genast förnimmelser av två händelsekedjor som inte hade något med varandra att göra. Det ena härrörde från en begravning. Dr B. erinrade sig då att han burit strumpan vid en begravning samma år. Då tog han ut föremålet utan att jag fick se det och lade det i min hand. Förnimmelserna började genast strömma över mig. Det började med att jag kände brandlukt, såg eldflamnor i färg hörde explosioner. Men det fanns mycket bakom detta långt tillbaka i tiden, något som hänt tidigare och ännu tidigare.

Jag är på ett fartyg. Något glatt och uppsluppet har ägt rum. Männerna som arbetar där är kortvuxna, mörka, de har kläder med ålderdomligt snitt, seglar utan instrument, efter stjärnorna. De arbetar hårt och far illa, de super och slåss, talar ett egendomligt tungomål.

Sen ligger fartyget på sjöbotten. Det luktar ruttet trä, död fisk, tång och sjöväxter. Det måste ha legat mycket länge under vatten. Så tas fartyget upp, ligger plötsligt på torra land. Människorna som levde på skeppet innan det sjönk är utplånade. Den sak jag håller i satt mitt i. Det är stort ståhej kring bärgningen, många saker räddas och kommer på museum. Folket kring det bärgade fartyget talar ett annat språk än slavarna som arbetade där innan det sjönk. Bärgningen intresserar mycket nutida vetenskapsmän. Någon förbindelse finns med Göteborg, fast allt det andra ägde rum i ett annat land. I ögonblicksbilderna ser jag en mängd stora krus bäras iland. I någon bild har jag uppfattat bokstaven G, kan också vara C.

Den kaleidoskopiska bildsviten slutar med en katastrof, eldsvåda, dunder och brak, flygplansdån i luften.

FÖREMÅLET JAG HÅLLIT i min hand var en kopparspik som svenske lektorn i Rom, Gösta Andersson, funnit i askan efter ett av Caligulas sjunkna lyxskepp, de så kallade

Nemiskeppen. Kejsar Caligula älskade i likhet med flera romerska kejsare att efter grekisk och egyptisk förebild bygga lyxskepp för fester och rekreation. Det antas att det var han som vid den lilla kratersjön Nemi i Albanobergen byggde ett par praktskepp. Den lilla sjön var i antiken känd på grund av den uråldriga Dianakult som utövades i ett litet tempel vid sjöns strand.

Varför och när skeppen demonterats och sänkts är inte känt. Men under de 2.000 år de stått på sjöbotten har otaliga försök gjorts att bärga dem. Försöken har misslyckats, men en del föremål från dem har kunnat bärgas.

Mussolini såg sin chans att åstadkomma ett verkligt propaganda-nummer. Han satte 1928 i gång med ett pumpverk som skulle torrlägga Nemisjön så att de antika vraken kunde bärgas. Det tog fyra år innan de helt kunde friläggas och ställas upp i ett museum, som under tiden uppförts på sjöstranden, som minnen från Roms storhetstid. Under tiden skrev alla världens tidningar om det sensationella företaget. Att Göteborg kom in i min syn ansågs rätt märkligt. Föreståndare för Svenska Institutet i Rom var under åren 1925, 34. professorn i klassisk fornkunskap och antikens historia Axel Boéthius, och han följde givetvis med stort intresse bärgningen av Nemiskeppen. Genom honom har biblioteken i Göteborg en omfattande litteratur rörande Nemiskeppen.

När tyska armén drog sig tillbaka, övergöts skeppen med brännbara och explosiva ämnen och sköts i brand. Det var detta nidingsdåd jag upplevde i början och slutet av experimentet.

Från »andra sidan»

EN FRÅGA jag fått svara på tusen gånger så visst som en är denna: Är du spiritist? Svaret har alltid blivit ungefär detsamma: Jag har sysslat med spiritism under många år, sedan 1911, tror jag, men de upplevelser jag haft har kommit till mig spontant. Jag har aldrig varit spiritistiskt medium i vanlig mening och inte sysslat med att framkalla andeväsen. Inte heller har jag haft celebra besök, som annars de flesta professionella medier gärna talar om att de haft. Varken Karl XII eller Nathan Söderblom eller drottning Astrid har gjort mig den äran. Däremot har utan någon ansträngning från min sida helt vanliga avlidna personer plötsligt uppenbarat sig, om jag haft besök av någon som de haft ett budskap till. Det kan ha varit en vän eller en nära släkting, som har velat låta den kära på jorden förstå att vi har osynliga hjälpare, att vi alltid står under Den Högstes beskydd och att ingen behöver gå ensam över gränsen till det stora okända. ***Någon eller några som har gått före möter oss alltid.*** *Dödsögonblicket är aldrig så svårt som det kan synas, ty även då ges det hjälp.*

Själv har jag aldrig, underligt nog, fått något direkt påtagligt budskap från någon av mina käraste som gått bort. Vid de spiritistiska seanser jag besökt, har varken min mor eller min man, de båda jag varmast önskat komma i kontakt med, syntts bredvid mig. Men jag har fått hälsningar på annat sätt.

EN JULAFTON för många år sedan, då min nu vuxne son var i 10- 11-årsåldern, satt jag ensam i mitt rum och mediterade. Min man och pojken hade något för sig i övre våningen. Det var ett tåg som skulle sättas i gång och fungera på ett rent märkvärdigt sätt. Min man var ju ingenjör och som de flesta stora starka karlar otroligt road av att leka med tåg. De båda järnvägsbyggarna hade strängt förbjudit mig att komma upp till dem innan jag fick bud, underverket skulle fungera för att rätt beundras av mig.

Till slut hörde jag pojken komma farande utför trappan. Dörren rycktes upp, men han stannade på tröskeln och hans ivriga ansikte blev mycket allvarligt. Så gjorde han sin allra

finaste bugning mot mitt håll, stängde dörren ljudlöst och knallade tillbaka uppför trappan. När jag hämtat mig från min förvåning följde jag efter och frågade naturligtvis varför han inte kommit in och varför han uppträtt så konstigt.

- Mor hade ju besök, sa ungen. Det satt en tant hos mor.

När jag frågade hur hon såg ut, fick jag bara veta att hon var vacker och att hon hade »lika vackert lockigt hår som jag hade när jag var liten».

Vidare utfrågning om kläder och så gav vid handen att det var min mors ungdomsporträtt han beskrev. Hon dog när jag föddes, och det enda porträtt jag har av henne återger henne sålunda som ung. Hon var verkligen vacker. Men pojken hade säkert aldrig studerat hennes porträtt så noga att han kunde beskriva henne så här ur minnet. För övrigt var han allt annat än känslomässigt inställd, när han ryckte upp dörren, och satte inte ett ögonblick synen i samband med min mor. Han trodde det var en livs levande snygg tant som kommit på besök.

Jag vill så innerligt gärna tro att det var min döda mor som Jan såg.

Men varför har då aldrig **jag** fått se henne, jag som ser så mycket annat? Var det bara mina tankar som manifesterade sig inför barnets ögon?

I så fall var det förvisso märkvärdigt det också.

Var det han?

IBLAND HAR JAG haft anledning att tro att det är min psykometriska förmåga som yttrar sig i rent spiritistiska fenomen. En gång satt en av mina goda vänner mitt emot mig hemma. Vi hade känt varandra i ganska många år, men hennes upplevelser i ungdomstiden kände jag inte till. Hon hade heller aldrig berättat något om dem. Nu var hon hos mig i ett helt vanligt ärende, och hon hade inte bett mig om några upplysningar av parapsykisk art. Hon hade en liten nål i knappuppslaget, en droppformad kula i guld, besatt med turkoser. När jag tittade på den och sa något om att den var bra söt, tog hon av den och räckte den till mig för närmare beskådan. Medan jag satt och lekte tankspritt med smycket framträdde en manlig gestalt vid hennes sida. Jag beskrev honom och framförde vad han hade att meddela. Det var en del påminnelser om upplevelser som de båda haft gemensamma under min väninnas studietid, obetydliga händelser som hon glömt för längesedan men kom i håg när de nu fördes på tal. Vidare talade han om att han efter sin övergång fått vila mycket länge, hans sista sjukdom, vars orsak han redogjorde för, hade varit svår och tröttande. Han hade många gånger sökt att få en hälsning förmedlad till sin gamla vän, »men alltid trängts tillbaka av någon annan». Nu hade han sett vårt ljus lysa och fått tillstånd att komma ensam. Till slut talade han om att han just nu var särskilt lycklig, därför att han träffat en gammal vän från jordelivet, en ordensbroder som var mycket yngre än han, men som stod honom mycket nära. Han namngav vännen som kommit över för några dagar sedan.

Allting stämde i minsta detalj, även den angivne vännens dödsfall. Samtalet hade också gett en intressant förklaring på en hel del som varit dunkelt, bland annat den sjukdom som lett till den gamle ämbets-mannens död 1929. Efteråt fick jag veta att det lilla smycket jag hållit i min hand var en gåva av den avlidne till min gäst. Hon hade själv inte tänkt på honom, när hon gav det till mig.

Var det den döde som kom? Jag tror inte obetingat på det. Den improviserade seansen kan också ha varit helt och hållet psykometrisk. Men jag upprepar vad jag nyss sa: i så fall var det också rätt märkvärdigt.

Brevet från andra sidan

ETT ANNAT FENOMEN är automatisk skrift. När den mediale sätter sig avslappad vid ett bord med penna och papper, tar en okänd kraft handen i besittning och skriver. Jag har själv fått oändliga mängder brev och meddelanden på det sättet, fast jag inte anser mig spiritistiskt medial i vanlig mening.

När jag har skrivit automatiskt, har jag inte själv sökt kontakt med andra sidan utan tagits i anspråk av en för mig okänd energi. Alltid har det då rört sig om händelser och personer som jag inte känt till förut, och vanligen har de personer som det skrivna handlat om inte själva vänt sig till mig och inte känt mig annat än genom hörsägen. Ibland har det varit budskap som haft den största betydelse för mottagaren, och därmed får jag väl anse att jag varit till någon nytta.

Jag minns en gång då jag satt i en liten krets och tvangs att skriva antingen jag ville eller inte. Självt hade jag ingen aning om vad som stod på de många arken innan jag läst dem. Det var en ung flicka som ville ha ett meddelande framfört till sina föräldrar, som bodde i Stockholm och om vars existens jag inte visste det bittersta. Jag vill minnas att det var någon märkesdag i familjen i samband med den döda dottern, antingen hennes födelsedag eller hennes dödsdag. Genom min viljelösa hand berättade hon att hon varit i föräldrahemmet och sett vad som försiggått där. Hon påminde om detaljer som ingen annan än hon och föräldrarna kunde veta om, obetydliga händelser, kläder som hon ägt och liknande. Hon redogjorde också för sin nuvarande tillvaro i harmoni och lycka och framförde hälsningar till vänner och släktingar som hon namngav.

Jag ansåg mig ha skyldighet att delge föräldrarna detta, som för dem måste innebära en stor tröst. Såvida de inte hörde till dem som avfärdar allt tal om kontakt med andevärlden som utslag av hysteri och rent av galenskap.

Vad skulle dessa okända människor säga efter mitt samtal med dem. Kanske detta: »Jaså, hon den där synska damen i Malmö. Att hon var sa tokig, det trodde vi inte». Och så mer eller mindre hövligt be att bli lämnade i fred med sin sorg.

Men de blev i stället oändligt tacksamma. Det visade sig att de inte var främmande för spiritistiska fenomen och att de denna kväll suttit sorgsna tillsammans och önskat att de kunde få det minsta »livstecken» från dottern. Nu skulle saknaden efter henne bli en smula lättare att bära, då de tyckte att de fått en bekräftelse på att hon var dem nära.

Var det nu den döda dottern som genom mig meddelade sig med sina föräldrar? Det låter kanske hädiskt, men jag är inte obetingat säker på att det var så. Vad var det då? Ja, det vet jag inte, men jag tror att den parapsykiska vetenskapen en gång skall kunna förklara sådant. En förbindelse måste ha öppnats mellan mig och den lilla sörjande familjen i Stockholm. Hur denna trådlösa förbindelse uppstod, räcker inte mitt vetande till att förklara, men när denna mystiska kontakt en gång var nådd så kunde ju minnen och önskningar hos de levande manifesteras sig i mitt undermedvetna och få min hand att automatiskt skriva ned alltsammans. Även om det inträffade inte bevisar att de döda kan söka kontakt med de levande, så bevisar det dock att det finns oförklarade krafter och okända djup i tillvaron **och att människan är något mer än materia.**

Varsel om död

ATT DÖDA PERSONER framträder i ens drömmar och framför ett eller annat budskap, behöver ju heller inte bevisa att meddelandet kommer från den avlidne själv. Men om något förutsägs som ingen levande kunnat veta eller ana, går det inte att avfärda upplevelsen med talesättet »drömmar fara som strömmar».

Jag samarbetade i många år inom barnavårdsnämnden med rådmann *Nils Ryding*, som var nämndens ordförande. Både han och hans fru var ockult intresserade och hade just blivit medlemmar i en spiritistisk förening i Malmö, när jag accepterade en anmodan att en kväll uppträda där som psykometriskt medium. Jag kände inte fru Ryding personligen på den tiden, det var långt senare vi blev goda vänner. Den här kvällen var hon en av de första jag gick fram till i salen. Jag liksom drogs till henne. Bad att få låna ett föremål som hon en längre tid haft i sin ägo, och hon tog av sig ett armband och räckte mig. Efter några ögonblick rullades en film upp för min inre syn. Jag såg familjens vita hus uppe i Gömges tassetmarker, förnam att hennes make var född där, små episoder från hans barndom skymtade förbi. Jag fick också visioner av tankar och framtidsdrömmar som fru Ryding haft, men som skrinlades med hennes giftermål. Hon bekräftade sedan att just så hade hon gått och drömt om framtiden innan kärleken gav hennes liv en ny inriktning. Jag såg också att hon själv hade latent mediala gåvor som en gång skulle träda i dagen, vilket också stämde. Hon satt där leende och lycklig, intresserad av vad jag fick fram. Men på en gång blev allt mörker omkring henne. Jag började frysa och skylldes på att jag var trött. Vad mörkret betydde visste jag - en stor sorg. Men sådant talade jag aldrig om, inte när det som här gällde en närståendes död.

Någon tid senare bilade min man och jag till Zevenaar i Holland. Första natten där drömde jag att jag stod och samtalade med en länge-sedan bortgångna bekant, advokaten Sven Ekedahl. Vänligt och glatt säger han till sist: - Förresten i natt eller i morgon väntar vi på Nils Ryding. *Då kommer han över till oss.*

Jag vaknade i panik och väckte min man. Han skrev ned drömmen som jag berättade den. Jag satte den i samband med vad jag sett och känt på seansen i Malmö.

När vi kom hem till Sverige några dagar senare och ögnade igenom tidningarna, som samlats medan vi varit borta, fann vi dödsannonsen. *Rådman Rydings död hade inträffat exakt vid den tidpunkt hans döde vän uppgett för mig i drömmen.*

Jag skrev då till Marie-Louise Ryding och berättade både vad jag sett och känt och drömt. Från den tiden räknar vi den varma vänskap som gett oss så mycket av gemenskap och värme.

Ja, jag har till och med fått vara förmedlare mellan henne och bortgångna som varit henne kära. En natt vaknade jag vid en telefonsignal. Det var inte alldeles ovanligt innan jag stängde av min telefon för ingående samtal nattetid. Jag tröttnade på att svara förtvivalde mattar som letade efter älsklingskatten eller kanariefågeln, eller upprörda fruar som undrade var deras män höll hus. Jag kunde ju »se». Nu vet jag inte om det verkligen var telefonen som ringde eller om jag bara drömde det för att bli vaken. Sen var det min tur att ringa och väcka just fru Ryding. Hon blev förskräckt och undrade om jag var sjuk. Men jag kunde meddela henne att det satt en gammal dam vid min säng.

- Hon säger att hon hör till dig, förklarade jag. Och att hon heter Cicilia. Jag är rädd och fryser så jag skakar. Vad har dina spöken hos mig att göra?

Marie-Louise svarade att hon inte kunde påminna sig att hon känt någon Cicilia. Kunde jag beskriva henne, klädsel och så?

Jag beskrev en dräkt i tidigt 1800-tal. Svart, höghalsad klänning och en tung guldkedja om halsen. Men nu framträdde ännu en gestalt, en man.

Cicilia presenterade honom som sin son.

- Han heter Erik, meddelade jag. Och han var en god vän till dig.

Nu klarnade det för min goda vän. Hon erinrade sig mor Cicilia från ett gammalt porträtt som hon hade en kopia av. Hon hade aldrig sett henne i livet, men hon var mor till en av hennes bästa vänner som nyligen lämnat livet på jorden. Bådas fotografi fanns i hennes gömmor. Jag fick senare tillfälle att se dem och kände igen mina nattliga gäster som ville få framfört till min vän sin glädje över att de återsatt varandra och var lyckliga i sin nuvarande tillvaro.

Vi måste ju båda ta denna upplevelse som ett ovedersägligt bevis för att livet är oförgängligt och att döden inte sliter jordiska vänskapsband.

En givande seans

EN TID var vi ett litet koteri på fem personer som träffades ibland på lördagskvällarna för psykometriska experiment. En av dem var en vetenskapsman som från början ställde sig skeptisk mot allt som hörde till parapsykologi. Min psykometriska förmåga måste han till slut erkänna, men när det gällde livet efter detta ställde han sig alltjämt tvivlande.

En gång sade han: - Helga, om det existerar ett liv efter döden så skall jag ge mig till känna för dig. Du skall få visshet!

Tiden gick. Jag bevistade åtskilliga spiritistiska seanser både här hemma och utomlands, men aldrig fick jag en hälsning från min vän. Det gjorde mig besviken. Varför höll han inte sitt löfte, han som i alla jordiska skiften varit så ordhållig och hållit löften för heliga? Men alla kan eller får kanske inte kontakta den värld de lämnat, tänkte jag. Kanske glömmet de helt sin jordiska tillvaro.

Så en natt drömde jag om honom. Han kom glädjestrålade mot mig och ropade: I kväll klockan åtta får du en hälsning från mig! Jag tänkte att det var omöjligt. Jag var visserligen inbjuden till en spiritistisk seans i Danmark, men kunde inte fara därför att jag hade kvällsmottagning i barnavårdsnämnden.

På eftermiddagen ringde en dam och frågade om jag ville följa med henne på en seans i Malmö på kvällen. Hon skulle hämta mig efter mottagningen. Jag tackade ja.

Stämningen var högtidlig. Alla som hade kommit tillsammans var ärliga sökare. Jag kände ingen mer än den dam som tagit mig med. Inte heller mannen som satt vid min sida och som före seansens början hann berätta för mig om sina ockulta intressen och att han ingående studerat spiritualism under många år. Han utstrålade en sådan trygghet, och jag kände mig glad och förväntansfull genom hans närhet.

Plötsligt sade han: Det står en man vid er sida. Han berättar en del, som jag kan återge senare. Det måste ha varit en humoristisk kurre, han skrattar och viftar mot dig med en illröd slips.

Det var nog för mig. Min vän hade alltid varit mycket noga med sin klädsel och var särskilt svag för slipsar. Till hans sista födelsedag hade vi alla i koteriet köpt var sin slips åt

honom. Av mig fick han en lysande högröd. *Han lovade ofta skämtsamt att om han dog före mig, skulle jag få en hälsning från honom med den röda slipsen.*

Mannen som satt bredvid mig under seansen visade sig vara ovanligt medial, både klärvoajant och spiritistiskt. Han berättade sedan vad besökaren med slipsen haft att meddela mig. Det var saker som jag inte tänkt på, och allra minst sådant som mediet kunde veta; små obetydliga detaljer från vår samvaro på jorden. De gav mig visshet om att det verkligen var min gamle vän som ville övertyga mig om att livet inte är slut med döden.

Naturligtvis var jag tacksam och glad att ha blivit placerad just bredvid denne intressante herre och hoppades att jag skulle få träffa honom igen. Vi presenterade oss och i det allmänna sorlet inför uppbrottet tyckte jag att han sa något som lät som »bra konjak». Han ringde mig några dagar efteråt och förtydligade namnet - det var Braconnier han hette.

Detta hände 1935.1939 gifte vi oss. Först då blev de kvinnliga barnavårdsmännen »lovliga». Förut hade vi, som jag redan berättat, varit förbjudna att gifta oss. Men då var vi också flera stycken som höll bröllop.

Kring ett »spökhus»

ALLT EFTERSOM jag blev känd för min psykometriska begåvning blev den stackars brevbäraren mer och mer betungad med brev till mig. Det gjorde snart detsamma om det stod »Den synska damen i Malmö», »Hon som ser», »Damen som kan skåda in i det förflutna», »Fru Helga Braconnier, välkänd för posten i Malmö», »Fru Helga Braconnier, Malmö, Köpenhamn, Danmark», »Fru Helga Braconnier - gade, vej? Ah Kære svenske Postväsen var söd at finde Fruen! Tak! Malmö, Sverige» eller något annat. Brevet kom alltid fram. Ibland blev jag kallad »Den kloge Kone» och åtminstone en gång »Lykkens Gudinde i Malmö».

Jag fick en gång ett statstelegram och då och då telegram på lyxblanketter. Och massor med brev och paket med det märkligaste innehåll: klädespersedlar, pennor, arvshandlingar i avskrift. De flesta varken kunde eller ville jag svara på, men till damen som skickat en hårnål som hon hittat i lägenheten när hon varit bortrest och nu ville veta om mannen haft något otillbörligt för sig, skrev jag: »Varför skulle just er man vara otrogen, när alla andra män är trogna»? Det renderade mig en blombukett från damens man.

Till och med mina bekanta gjorde sig ibland lustiga genom att smycka min adress med något epitet. En dag fick jag ett brev till:

Helga Braconnier, Hon som ser, Häckebergagatan 20, Malmö, Sverige. Adressen var ju fel, men det gjorde mindre. Brevet var från revisor *olof Lindström*, och det innehöll dels ett stenograferat protokoll från ett experiment, dels en förklaring. Protokollet löd in extenso så här och återgav ord för ord vad jag sagt vid seansen:

Rök, det ryker. Brand? Nej, det luktar något annat konstigt. Gammalt ruckel. Jordkällare - jordhög längre ner ett rejält hus, men gammaldags. Bakar dc tunubröd där? Något kalkat, någon har dött där. Inte ens en fågel syns. Både människor och djur undviker stället. En gammal man som gått mycket där. Ser något gult, väst eller byxor.

Slitna trappsteg. Delad dörr. Det luktar mögel. Skingrat bo. Någon är i Amerika. Märkvärdigt folk bodde där, slutna, tysta, otroligt arbetsamma.

Spökar det där? Steg, hostningar. Det är flera där. En gammal gumma i svart snibb.

Mittbena. Hon har varit vacker. Skrik - Jöns, Jonas, något på J i alla fall. En grav är jämnad. Något är inte uppklarat.

Någon orolig för ett barn. Det är två som kommer, hon bara i månsken. Hon har varit vacker men är inte från trakten.

Något blått, fönster eller väggar. En gammal skänk i ett hörn.

Två kyrko gårdar, en äldre som är borta. Där ligger hon som kommer vid fullmåne.

Riktigt spöknäste det där. Många barn visar sig. En hund visar sig också. Och en blond flicka som heter Anna eller Hanna. Djur är rädda för stället, det är en grå häst som inte vill gå förbi.

Det där hade jag fragmentariskt upplevt sedan herr Lindström lämnat mig en helt vanlig, rostig spik. Och i brevet berättade han:

»Den 25 maj 1964 besökte jag spökhuset Bäcklunda som ligger någon mil norr om Burträsk och det var där jag tog spiken. Hela kåken var riven, bakhuset helt kaputt, inga väggar hela i det gamla boningshuset. De efterlevande hade demolerat allt för att bli kvitt spökerierna, men tydligen inte lyckats. Underliga ting hände vid vårt besök. En gardin rasade ner i omgångar och den icke-troende tandläkaren Elis Fröjd från Storå som var med, började tro. När vi åkte därifrån började Barbro, Elis hustru, och jag frysa. Konstaterade att vi fått Klara med oss i bilen. Vi försökte slänga ut henne men misslyckades. När vi kom hem till tandläkarfamiljen började dottern i huset gallskricka, ty tavlorna började gunga och blev hängande snett. Jag mätte med räknesticka och den värsta felhängningen var 33 cm.

Klara var enligt ortsbefolkningen en så kallad änglamakerska. Hon brukade uppträda i gården vid skördetid och därför ville ingen släkting hugga grönfoder där. När hon gick omkring på Bäcklunda släpade hon på ett litet barn eller ett paket.»

Det måste ha varit Klara och de där barnen jag upplevde.

Katedralen på Island

GENOM PROFESSOR Olle Holmberg kom jag i kontakt med fil. mag. Eva Lejman och hon gav mig en liten svart blänkande sten att hålla i. Jag fick genast »känning» av vulkanisk mark och trodde först att stenen kommit från Etna, men ändrade till Hekla. Stenen var dock hittad ett gott stycke från själva vulkanen. Jag fick en intensiv upplevelse av andlig aktivitet, vandrade genom ett tempel som länge varit borta,

hörde psalmsång men på ett främmande språk, som ändå på något sätt verkade hemvant. Tiden vreds tillbaka till nutiden och jag såg att en ny katedral skulle uppföras på den gamlas grund. Såg också ett sällskap lärda herrar som gick omkring däruppe, men de hade ingenting med katedralbygget att göra.

Eva berättade då att hon tagit stenen på Island, inte precis vid Heklas fot, men vid Skálholt, där det forna templet legat. Det var ju på sin tid biskopsdöme, och Laxness har gett en fascinerande skildring av händelserna där i sin bok som heter just Skálholt. Eva Lejman hade varit där på en juristkongress tillsammans med sin man, och det var kongressmedlemmarna som jag sett vandra omkring på denna historiska mark.

Inte sällan händer det att medier på skilda orter kan komplettera varandras utsagor. Fru Lejman hade träffat ett spiritistiskt medium i en västsvensk stad och av henne fått beskrivning på en äldre herre ur hennes släkt, som levat i Amerika och dött »för inte så länge sedan». Hon gav både hans för- och tillnamn mycket tydligt. Fru Lejman visste ingenting om mannen i fråga och kunde sålunda inte bekräfta vad som sades. Förnamnet kunde till nöds stämma, hon

drog sig vagt till minnes att hennes far någon gång talat om en mycket sympatisk kusin, som i unga år emigrerat till Amerika. De hade sedan inte haft någon kontakt med varandra, och man hade aldrig talat om honom i hemmet. Om nu förnamnet passade, var efternamnet felaktigt, och så fick saken förfalla för fru Lejmans del.

Några år senare stod Eva och jag och samtalande. Plötsligt såg jag en äldre herre vid hennes sida. Jag talade om för henne att han sade sig heta Nils i förnamn. Hon påminde sig då vad det andra mediet sagt och beslöt att forska i saken. Var det verkligen släktingen, trots mystiken med efternamnet. Så fort hon kom hem började hon leta i familjens släktbok, och hon hade maximal tur. Hon fann att det verkligen rörde sig om hennes fars kusin som utvandrat. Det fanns till och med två porträtt av honom, ett från hans ungdom och ett från äldre dagar. Han var född 1878, ett år före hennes far, och han såg verkligen mycket sympatisk ut. Men det märkliga var att i den senare upplagan fanns just det efternamn, som det tidigare mediet uppgett. Han hade före sitt officiella efternamn skjutit in ett extra namn, ett son-namn, bildat av sin fars förnamn. Eva uttryckte sedan sin tacksamhet och glädje över denna intressanta och för henne värdefulla upplevelse som hon skulle ha missat, om inte jag »sett» hennes gamle släkting och så klart kunnat komplettera de upplysningar hon fått från det andra hållet.

Jag såg honom på 30 mils avstånd

IBLAND HAR DET varit lustigt att se vad folk haft för sig på avstånd. En av mina bästa vänner är *Carl Gustaf Lönn*, legitimerad sjukgymnast och bosatt i Malmö. En gång var han på tillfälligt besök i Göteborg, dit han rest utan att meddela någon. Han tog in hos sina blivande svärföräldrar som bodde i en trevåningsvilla. Han blev inkvarterad i översta våningen i ett rum där han aldrig varit förr. Det fungerade som svärmoderns vävkammare och innehöll förutom alla vävredskap en skön säng. Han rökte pipa på den tiden, och när han kom upp på sin kammare satte han sig på sängkanten och tände pipan. Som han satt där, berättade han senare, tyckte han sig känna en lätt beröring på sin axel. Han tittade ditåt och såg då uppe i ena rumshörnan mitt ansikte klart och tydligt framträda för ett ögonblick.

När han kom tillbaka på måndagsmorgonen frågade han sin bror om denne varit i förbindelse med mig och möjligen talat om vart han kunde tänkas ha rest. Det hade han inte. När han sedan ringde mig, frågade jag: Var var du i lördags kväll? För att pröva mig svarade han troskyldigt, att han varit hemma. Men då kunde jag ge följande besked:

Du var visst inte hemma, du satt i ett litet ruin på en vind och glodde på en vävstol!

Han fick ytterligare beskrivning på rummet och dess inredning och medgav att det stämde till punkt och pricka.

Är våra öden förutbestämda?

KLÄRVOAJANS och psykometri är svåra att skilja. De fungerar understundom på samma sätt, ibland utan att någon som helst förmedlande länk, något föremål eller så, är med i bilden. För mig har ibland se och känna flutit samman, och det har åtminstone en gång räddat ett människoliv. Det hände under min tid som barnavårdsman. Jag var ganska morgonsömnig och motsåg alltid söndagsmorgnarna som en ljuspunkt i arbetsveckan. Även denna gång, då jag varit mycket trött på lördagskvällen efter en jour, beredde jag mig på en härlig sovmorgon. Men i stället vaknade jag klockan sex. Hade ingen ro, hade en känsla av att något skulle hända. Steg upp och klädde mig och kokade kaffe.

Då ringde det på dörren. Där stod en av mina vänner, en jurist. Han talade om att han på

morgonen skulle följa med en familj till en ort några mil från Malmö för att skriva ett testamente. Han skulle träffa dem i deras bostad för att följa med i deras bil. Nu hade han sett fel på klockan och ville inte störa dem så tidigt. Kunde han få stanna hos mig och få en kopp kaffe medan tiden gick?

Jag berättade, att jag väntat någon och att kaffet var färdigt. Han skrattade. Han hörde nämligen till de mest skeptiska då det gällde allt utomsinnligt och hade ofta förklarat att han inte trodde ett dyft på min psykometriska förmåga. Sådant var omöjligt, menade han, och ville ha det hela så vetenskapligt invecklat att det blev jag som ingenting begrep.

Medan vi satt och drack kaffe kände jag en alltmer intensiv oro. Jag »såg» ingenting men fick en känsla av att detta kunde vara vårt sista sammanträffande. Till slut bad jag att få låna hans klocka och blev ännu mer övertygad om att min väns liv var i fara. Jag besvor honom att inte följa med på den där bilfärden. Trots sin inställning blev han påverkad av min förtvivlade oro och ringde hem till sin fru. När hon fick veta vad jag sagt, bad hon honom att inte fara, hon kände väl till min gåva. Han lät sig motvilligt övertalas att ringa återbud till familjen ifråga och hjälpte dem att skaffa en ersättare för honom.

Jag bjöd honom och hans fru till mig på middag, och medan vi satt vid bordet söktes han i telefon. Blek och uppskakad kom han tillbaka till oss. Han hade fått underrättelse om att familjen som han skulle ha åkt med, kört ned i en å och omkommit. Alla hade drunknat, även mannen som skulle skriva testamentet.

Efter den händelsen var min skeptiske vän psykometriskt troende. **Jag tackade Gud att jag fått vara redskapet när det gällde att rädda hans liv.** Men frågorna kvarstod. Varför hade han sett fel på klockan? Han kunde inte påminna sig att det hade hänt förr. Varför kom han till mig, och varför min oroliga väntan innan han kom? Varför kunde jag inte ha tvingats att ringa någon av dem som skulle vara med om dödsfärden? Kanske kunde deras uppmärksamhet skärpts, så att olyckan kunnat undvikas? Var deras tid ute, men inte min väns? Var de förolyckades öde förutbestämt?

Någon förklaring fick jag aldrig.

Då blev polisen häpen

EN SOM ALLTID trott på »henne som ser», är förste polisassistent *Carl Gustaf Friberg*, en gång medarbetare hos min bror som var landsfiskal. Första gången han var hos mig i sällskap med ett par goda vänner gav han mig ett kuvert. Jag hör inte till dem som kan läsa skrift i förseglade kuvert, men jag känner en del som rör det skrivna. Jag beskrev en man vars stora intresse var jakt och fiske och friluftsliv, och plötsligt kunde jag också säga att mannen hette Emil, och att han var min bror. Kuvertet innehöll också ett tidningsurklipp med anledning av hans 60-årsdag.

Antagligen satt herr Friberg och tänkte att det där var tankeläsning. Men så berättade jag för honom att han samma kväll skulle få ta hand om en liten pojke, som varit ute på äventyr med en motorcykel. Jag undrade hur han, som var så liten kunde få köra motorcykel, men tillade att det var ju inte min affär. Ungen hade emellertid vält med motorcykeln men kommit undan med några skrubbsår.

Tre timmar senare ringde herr Friberg och berättade, att han fått telefonmeddelande om att en tioårig pojke som kört motorcykel fått följa med bussen till Smygehamns järnvägsstation, där han nu befann sig. Polisassistenten begav sig dit och fick då veta att grabben, ovanligt liten även för sin ringa ålder, färdats österut på kustvägen Trelleborg, Ystad. Vid Brassakalt, där vägen från Malmö mynnar ut i förstnämnda väg, hade han inte kunnat svänga med det tunga fordonet utan kört i diket.

Här kunde det inte bli tal om tankeöverföring, det måste den klen-trognaste medge. Herr Friberg erkände att han nog trott att det fanns något slags sjätte sinne, men att det kunde fungera så perfekt var en överraskning. Han har också för utomstående talat om att han fått förmånen att hjälpa andra människor i svåra situationer genom mina råd. Det är sådant som gör mig så ödmjukt tacksam över den förmåga som förlänats mig.

Den försvunna litern

JAG HAR EN gripande upplevelse från år 1968 att minnas: Det var en av de vackraste dagarna i april månad. Det hade börjat våras så sakta.

Jag satt i trädgården och slickade sol och gladdes åt den knoppande grönskan.

Då kom en man farande på cykel som en virvelvind. Han ställde åkdonet innanför grinden och kom uppför trädgårdsgången. Fötterna lydde inte riktigt, ty han var något beskänkt. I handen höll han sin klocka. Djup förtvivlan och stark förtröstan skiftade i hans rödbrusiga ansikte. Han räckte mig klockan.

- Frun, hjälp mig, sludrade han. Jag är världens olyckligaste människa. Jag har hört att frun ska hålla något i handen för att se. Här är min klocka, gör vad frun kan, jag ber så innerligt om det.

Hans ögon var verkligen så bedjande, att jag inte kunde motstå utan beslöt mig för att hjälpa honom i den mån jag förmådde, vad det än kunde vara fråga om.

Han berättade, att han cyklat långt för att råka mig. Han hörde till dem som själv brände sprit till husbehov, och »det är lika gott som systemets, men billigare», försäkrade han. Nu hade han bränt två liter. Den ena hade han festat upp i går tillsammans med en kamrat. Den andra hade han blivit av med på något oförklarligt sätt. Det var därför han vädjade till mitt sjätte sinne, därför han var så olycklig. Det var något rörande över hans tillit till min förmåga. Jag kände på klockan och såg liksom på en film hans mycket provisoriska bostad. Bland hans torftiga ägodelar i det smutsiga rummet såg jag en gammal buffé, vilket jag förklarade för honom. Jag tillade att den där möbeln hade något samband med hans försvunna klenod. Jag tror att flaskan står där, lovade jag. Ni gömde den där efter festen i går.

Han stoppade på sig klockan, tackade och vinglade i väg på cykeln. Ett par dagar senare fick jag en blombukett evighetsblommor -och ett brev. Det löd:

*»Tack frun, det var duktigt gjort, flaskan stod där. Nu ska jag dricka den alldeles ensam. Dessa blommor håller sig lite längre än friska.
Vänligen, Carl.»*

Långfredagen kom. Jag hade tänkt gå i kyrkan och sedan till min makes grav. Men det var som om jag på något sätt hindrades. Trots min goda föresats kom jag inte i väg innan det var för sent. Och då ringde det på dörren. Där stod mannen med litern, tydligen inte längre så olycklig och spik nykter, dessutom prydligt klädd, ren och nypressad. Kunde han få en liten stunds samtal med mig?

Det fick han. Han slog sig ned i min soffa och började berätta sin levnadshistoria. Den var inte uppygglig men heller inte helt ovanlig under den tid som kallas den gamla goda, fast den inte ligger så långt tillbaka. Som sjuåring brukade han skickas i väg av sin far för att tigga pengar till sprit. Kom pojken hem utan några slantar fick han stryk.

Modern gick emellan och så fick hon stryk i stället. Ofta fick hon och nio barn söka skydd och nattkvarter hos polisen. Sin mor mindes han fortfarande med stor tillgivenhet. Hon hade varit så tålig och så hjärtans

god. Han mindes aldrig att hon förebrått sin man, trots att han sålt allt vad hon haft med sig från sitt förmögna barndomshem. Och äntligen kom han fram med sitt egentliga ärende:

- Frun som ser och förnimmer mer än andra, säg mig, är folk döda när de är döda?

Jag förklarade så gott jag kunde, att enligt min mening var det bara kroppen som dog. **Vår själ levde vidare och fortsatte att utvecklas på andra sidan.** Så kom nästa fråga:

Kan mor se mig och vara med mig? Har hon sett hur jag många gånger levt om i sus och dus? Ibland när jag var sjöman och gick till Frälsningsarmén i Amerika tyckte jag att hon var med mig.

Jag sade, att jag var övertygad om att våra kära som lämnat oss kan hjälpa och leda oss när Gud så tillåter. Jag sade också att bönen kan vara till större hjälp än vi anar. Hade han inte försökt med bön?

Han satt tyst en stund med hårt knäppta händer och fortsatte sedan:

- Det var gott att få tala om detta. Det är så högtidligt, nästan som min konfirmationsdag. Jag skall sluta med spriten, JAG SKALL DET.

I den nya tystnaden som uppstod tänkte jag väl, att det vet man ju hur det går med gamla fyllerister som avger högtidliga löften om att sluta supa. Men så fick jag en känsla av ett minne som var förknippat med hans mor. För min inre blick såg jag en klockkedja av hår. Det var vanligt med sådana för ungefär hundra år sedan, då dalkullor reste omkring och tillverkade smycken av hår. Jag frågade om han ägde en sådan kedja. Han stirrade förvånat på mig och svarade:

- Ja. Frun är då bra konstig. Mor hade en sådan kedja som hon fått av sin mor när hon konfirmerades. Den låg i den där buffén som frun såg. Hon hade gömt den där för far, och den låg tillsammans med hennes konfirmationsbibel i en lönnlåda. Den ligger där ännu i ett kuvert med påskrift: **Till Lovisa från mor.** Lovisa är min syster, och det var meningen att hon skulle ha kedjan. Jag ska ta mod till mig och resa till henne med den redan i kväll. Hon är gift och bor på landet. Tänk om jag kunde få plats där, men det är nog inte att tänka på. Fast hennes man är förman på en fabrik.

Jag frågade varför det inte skulle vara tänkbart.

Nää, för hennes man vill nog inte veta av mig. Han är med i nykterhetsnämnden. Men det ska bli roligt att få tala om det här för Lovisa och ge henne kedjan.

När han sade adjö, tog han mina båda händer i sina stora labbar och sa med gråten i halsen:

-- Tack, frun, för att frun tog emot mig som en människa. Det glömmet jag aldrig. Jag är inte van vid det.

Någon tid efteråt fick jag ett brev som lydde:

»Frun, jag har fått bra plats hos Lovisas man och får bo hos dem. De grät när jag talade om allt som Frun sagt. De ber hälsa. Klockkedjan har fått en hedersplats i hemmet.

Det var gott att komma ifrån mina supbröder. Frun kan tro mig eller ej, men jag har inte smakat en droppe sprit sen jag var hos frun. Det är fruns förtjänst att jag blivit nykterist.

Vänligen Carl.»

Jag vet ju inte hur det gick i längden med Carl, men brevet gick till mitt hjärta. Och jag kände mig tacksam för att ha fått medverka till att en ensam och olycklig människa äntligen mött mänsklig värme och gemenskap och fått en smula självförtroende.

Var det hans döda mor som ledde honom till mig...

Spöken, finns dom?

Bildtext:

Konstnär Sven Andreasson, Anderslöv, tackar Helga Braconnier för sin karriär. Han berättade 1970 för en tidning: För 12 år sen hade jag ett helt annat yrke, som jag måste avbryta på grund av sjukdom. Allt såg mörkt ut. Då for min fru Majken till den omtalade synska damen i Malmö för att få några råd. Fru Braconnier hade aldrig hört talas om oss. Ändå kunde hon beskriva vår familj och bostad i detalj och våra bekymmer! Hon skisserade upp en ny framtid åt mig som konstnär. Med stor tvekan gav jag mig in på den banan och började snida i trä. Allt gick efter fru Braconniers »ritningar». Numera är hon nära vän till familjen och har förutsagt det mesta, som hänt oss. Ofta har hon på många mils avstånd...

Spöken, vad är det egentligen, och finns de verkligen? frågade en kvinnlig journalist, samtidigt som hon underströk att hon själv inte trodde på dem men var rädd för dem. Jag svarade, att vad det är för något vet jag inte. Bara att det jag menar med spöken inte har någonting att göra med varken psykometriska eller spiritistiska fenomen. Ett spöke är något som infinner sig omotiverat och oombett och som man inte har någon som helst kontroll över. Om jag sett något spöke?

Jo då! En gång flyttade jag från ett hus bara för att jag inte kunde bli kvitt en spökgubbe. Han hörde väl till platsen, men det var bara jag som såg och hörde honom. Han kom klampande ner för trappan, alltid ner men aldrig upp. När jag satt och talade i telefon, kunde han stå ute i trädgården och stirra på mig genom fönstret. Jag kunde möta honom i rummen. Jag försökte nog få reda på vem han var och vad han ville, men han var ett sådant där riktigt spöke som man inte kommer till rätta med varken på psykometrisk eller annan väg.

Första gången jag konfronterades med spöken var medan jag som ogift yrkeskvinna bodde i en liten lägenhet på ett rum och kök. En kväll när jag kom hem vid 11-tiden satt två gamla damer i min soffa och stickade. Båda två tittade upp ett slag när jag kom in, men sen fortsatte de att sticka som om ingenting hänt. *Av deras klädsel att döma hade deras sömmerska levat någon gång i mitten av 1800-talet.* De var med andra ord jämnåriga med soffan, om det kan ha någon betydelse. För övrigt kunde de gott vara systrar eller mycket goda väninnor. Det såg ut som om de pratade med varandra, men något ljud hördes inte.

Jag gick ut i mitt lilla kök och kokade starkt kaffe. Under tiden intalade jag mig att jag sett fel. Eller i värsta fall var så trött att jag hade hallucinationer. Men jag kände mig inte särskilt trött eller konstig huvudet på något vis. När jag druckit kaffet, tog jag mod till mig och gläntade på dörren och tittade bort mot soffan. Gummorna satt kvar och stickade. Jag hade min sovplats i rummet, men så modig var jag inte att jag ville gå in och bädda och lägga mig hos spökgummorna. Jag plockade ihop vad jag kunde av persedlar och redde mitt läger på två stolar i köket. På morgonen var soffan ledig.

Nu kan ni ju fråga varför jag inte störtade ut i stan och lånade husrum hos någon bekant. Jag kom mig inte för, ska jag säga. När man sitter som kommunalanställd tjänstekvinna och kommit en bra bit över tonåren, tänker man sig för ett par gånger innan man springer omkring på nätterna och ber att få kinesa därför att det sitter två spöken hemma i ens soffa och sticker.

Några år senare, när jag var förlovad, hade jag varit på en bjudning med min fästman, som bodde i huset bredvid mitt. Jag kom hem vid 11-tiden och höll på att klä av mig i min lilla sovalkov. Därifrån hade jag inblick i mitt vardagsrum och i blickfånget ingick en spegel. Till min förskräckelse fick jag i denna syn på en man som satt i soffan och betraktade mig i spegeln. Han såg inte trevlig ut, och det värsta var att jag måste tränga mig tätt förbi honom för att komma ut. Men hellre det än att tillbringa natten med honom, så jag repade mod, slängde på mig lite kläder och rusade ut och hem till min fästman. Han följde med upp och satte sig i soffan, rätt på spöket, som han givetvis inte sett, och som därmed försvann. Han kom aldrig tillbaka, jag menar spökmannen.

I samma våning hände det mig att jag vaknade en morgon vid att en vardagsklädd kvinna stod vid mitt bord och plockade ner saker som såg ut som matsäcksmat i en påse. När jag talade till henne i tron att min städerska skickat någon i sitt ställe försvann hon.

En stund senare kom städerskan för att tända min morgonbrasa. När jag berättade vad jag sett och beskrev spöket, for Johanna på dörren utan ett ord. Efter en stund kom hon tillbaka och berättade med andan i halsen, att fru Berg dött för ett par timmar sedan. Fru Berg var den som bott i våningen före mig. Hennes man hade dött före henne, och hon hade ofta stått just här vid fönstret där jag också hade ett bord och plockat ner mat i påsar, som hon bar till sin man på hans arbetsplats.

Utseende och klädsel stämde väl överens med fru Berg, så som hon gått och stått här i livet. Nu kan väl inte den historien räknas som spökhistoria i vanlig mening, snarare som ett varsel.

Den danska författarinnan Thit Jensen har berättat att hon mitt på ljusa dagen sett två munkar spatsera omkring i trädgården vid Mariefreds stadshotell. Hon framkastar teorien att de av någon anledning fixerats på tidens näthinna, och att bilden under vissa förutsättningar kan framkallas igen. Det låter bestickande, och jag får väl tro att mina spökgummor och spökgubbar någon gång suttit i min gamla soffa eller rört sig i mitt hem, och att det bara var bilden av dem som visade sig. En bild är ju helt ofarlig, men jag är i alla fall tacksam att slippa den sortens television.

Mer om temaet på nordiske språk og engelsk
<http://rune.galactic.to/livdod2.htm>

Spökhuset i Blekinge

MÅNGA GÅNGER har jag hämtats till »spökhus» för att försöka avslöja bakgrunden till fenomenen. Det jag kanske minns bäst, är ett litet torp i Blekinge, som våra vänners bekanta köpte för ett tjugotal år sedan. När de berättade om spökerierna där, tog våra vänner dem snabbt med hem till oss. De visste ju hur intresserade vi var av sådant.

Torpets nya ägare var ett lugnt och trevligt par. De berättade hur det hela började:

- Vi tog dit några hantverkare, som skulle reparera, och erbjöd dem att bo i torpet under tiden. Men när vi kom dit efter några dagar, förklarade männen att de bara övernattat där en gång. Det räckte! Mer ville de inte säga. De verkade illa berörda på något sätt. Vi frågade skämtsamt: - Har ni hittat en nergrävd skatt? Nej, det hade de inte gjort. De hade bara funnit en stålplatta omlindad med tyglappar, och den hade de kastat bort...

Min make och jag bytte blickar, när stålplattan nämndes. Förr ansågs stål skydda mot onda makter. När en nyfödd fick sina första plagg, stoppade man in en tygbit som varit i beröring med stål. Den skyddade barnet före dopet. Till dess var ju barnet hedning och lätt åtkomligt för den onde. När det väl hade döpts, skyddades det av Gud.

Sådana föreställningar frodades förr på alla håll. När jag var liten och moster klippte mina naglar, tog hon alltid stålsaxen efteråt och gjorde korstecken över och under händer och fötter.

Vi förstod alltså vad stålplattan innebar. Torpet hade ägts av en barnmorska, och hon hade säkert haft den gamla tron på stålets skyddande inverkan. Hon hade dött ensam i stugan vid hög ålder. Kanske tänkte hon i dödsögonblicket på stålplattan, som hon inte förmådde hämta. Kanske var hon ängslig för vad folk skulle säga om plattan hittades efter hennes död. Hon hade haft det bästa anseende i bygden och ville väl inte få ord om sig att vara vidskeplig.

Hade hon velat gräva ner stålbiten för att låta naturen själv upplösa de magiska krafter, som hon ansåg förborgade i den?

Jag kände mig övertygad om att stålplattan inte gav henne någon ro. För ro hade hon ju

inte...

Första natten de nya ägarna bodde i torpet, hade hustrun plötsligt vaknat och sett en gumma i rummet. Hon hade gammaldags kläder och ett huckle på huvudet. När man bad henne lämna rummet, försvann hon.

Någon dag senare fick familjen besök av en kvinnlig släkting, som övernattade hos dem. Nästa dag sade gästen:

-- Ni kunde gott ha bjudit mig på en kopp, när ni kokade kaffe i köket i natt! Ni begrep väl att jag vaknade av allt skrammel där och i skafferiet!

Ingen hade satt sin fot i köket. Värdfolket hade sovit hela natten.

Lite senare denna sommar hade torpägarna en god vän som liggäst. Även hon vaknade mitt i den ljusa sommarnatten och såg en gammal gumma i sällskap med en katt. Gästen blev inte rädd utan satte sig upp i sängen och ropade:

Vad gör ni här? Och vid denna tid på dygnet!

Hon försökte gripa tag i inkräkterskans arm. Då vände gumman sig om och gjorde en gest mot köket, som om hon ville säga: Här hör jag mer hemma än ni! Och så gled hon ut.

MIN MAKE OCH JAG inbjöds till torpet för att studera fenomenen och tackade ja. Det bestämdes också att en vetenskapsman och två journalister skulle delta i expeditionen till »spökhuset» för att bevittna händelserna.

Det var vinter, och på den utsatta dagen bröt en rykande snöstorm ut. Min make och jag skulle själv köra till torpet. De tre andra skulle ta sig dit i en annan bil. Vi hade fått löfte om att torpet skulle vara uppvärmt, och att vi skulle få kaffe där. Smörgåsar skulle journalisterna ta med åt oss alla. Men jag hade en känsla av att programmet skulle gå på sned, så jag gjorde i ordning en liten matsäck åt min make och mig. Aningarna besannades, vilket framgår av fortsättningen.

Det blev en svår bilfärd. Snön yrde, och vägarna var nästan oframkomliga. Omsider nådde vi byn. Men var låg torpet? Vi såg bara snö-drivor överallt. Invid vägen låg en stuga där vi knackade på. När de som öppnade hörde vart vi var på väg, varnade de oss allvarligt:

Kör inte dit! sa de. Gumman som bott där förut går igen! Hon har ingen ro!

De berättade att när kistan bars ut ur stugan, råkade bårarna vända den fel så att den kom ut med fotändan före. Enligt folktron betydde det, att den döda aldrig skulle få frid i sin grav.

Men vi brydde oss inte om varningen utan fortsatte färden. Till slut fann vi torpet. Det var mörkt i stugan, men snön skvallrade om steg som helt nyligen gått dit. Vi följde spåren och hittade rätt. Det satt en nyckel i låset. Det verkad som om vi var väntade. Någon hade gått in före oss.

Vi knackade men fick inget svar. Då öppnade vi och gick in. Det fanns ingen i stugan. Av vetenskapsmannen och journalisterna syntes inte ett spår. De hade tydligen inte hunnit fram.

På en hylla fann vi en bok med torpågarens namn, som bekräftade att vi hade hittat rätt. Det kändes skönt att komma in från den bitande kylan till vad vi först tyckte var en behaglig värme. Vi hängde upp våra ytterkläder men fick snart ta på dem igen. **Termometrarna som vi satte upp, visade aldrig över 7 grader.** Kakelugnen var varm, men brasan hade för länge sedan brunnit ut, och vi ville inte tända någon ny i ägarens frånvaro.

Min make Hilding, som var ingenjör och i 40 års tid hade sysslat med sådana undersökningar, medförde en hel utrustning för kontroll av »spökerierna». Runt stugan gillrade han upp ett s. k. skvallersnöre, försett med en elektrisk alarmklocka, så att ingen besökare obemärkt kunde smyga sig in. Han ställde upp kameror och lade fram »svarta blixtar», d. v. s. blytlampor som inte utsänder synligt ljus, för att kunna fotografera eventuella skepnader. Han hade också med sig olikfärgade ljuskällor, som kunde modereras från nästan omärkbart sken till full ljusstyrka.

Vidare satte han upp termometrar här och där. Det är en gammal iakttagelse, att när gestalter av något slag bildas, t. ex. vid en spiritistisk seans, så sjunker temperaturen omkring dem. Om förhållandena är gynnsamma, kan man alltså i förväg få en aning om var fenomenen är att vänta genom att kontrollera temperaturen.

När min make gjort alla dessa förberedelser, tog han några foton och utanför stugan. Sedan väntade vi. Allt verkade lugnt och fridfullt.

Jag befann mig ute i köket, när jag med ens kände ett iskallt luftdrag svepa omkring mig. Jag vände mig och fick se att både köksdörren och verandadörren stod vidöppna. Jag sade till min make:

- Du får nog stänga dörrarna hårdare! De har gått upp!

Han gick och stängde dem omsorgsfullt. Efter ett par minuter öppnades de igen. Vi såg ingen levande varelse, såg endast dörrarna öppnas.

Min make stängde dem för andra gången. Det hjälpte inte. De öppnades om och om igen sju åtta gånger, som av osynliga händer. Till slut gav han upp. Vi stod i köket bekymrade över den pinande kölden, som strömmade in genom de öppna dörrarna. Då sade jag:

- Den lilla gumman tror, att vi liksom de andra vill köra ut henne. Men det har vi ju inte tänkt göra. Vi har förts hit på ett underligt sätt - som genom Guds ledning - för att ge henne ro. Måtte hon höra mig och förstå, att vi inte är här av sensationslystnad!

Jag hade knappt talat till slut, förrän dörrarna gled igen av sig själva. Min make förnam en klapp på axeln, jag en sakta smekning på kinden. Vi förstod att den gamla hade uppfattat vad jag sagt och att vi fått kontakt med henne. Men vi såg ingen.

Vi gick in i rummet bredvid köket. Då hörde vi från skafferiet prassel av papper och klirrande av porslin samt vattenplask från en hink i köket. Vi gick tillbaka dit ut. Det var tyst nu, men vi såg ringar på vattnet i bänken, som om någon nyss hade rört i det. När vi gick in i det innersta rummet, där gumman hade dött, kom hon. Vi såg henne tydligt framför oss. Först var hennes ansiktsuttryck lite bistert, men när jag talade till henne förändrades det.

Efter en bön om att finna de rätta orden, sa jag henne att Gud i sin godhet sänt oss att vara en föreningslänk mellan två världar. Hennes oro för stålplattan var onödig. Hon skulle återvända till den värld hon tillhörde och inte plågas längre av jordiska minnen. Gud ville ge henne den frid hon förtjänade efter ett strävsamt och redbart liv.

När jag tystnade hade hennes drag ljusnat och hon log vänligt. Det var mycket tyst i rummet. Min make och jag tackade Gud för att vi fått möta och hjälpa detta väsen från en annan värld. Medan min make högt läste Fader vår, gled vår nya vän bort. Hon lämnade oss glad och lycklig.

När vi återvände till verkligheten, beslöt vi att åka hem genast. Vi packade ner allt och gick ut till bilen. När vi skulle starta, anlände herrarna som vi hade väntat på.

De blev förstas besvikna över att vi inte ville stanna längre, men jag sade:

Vi har träffat den lilla gumman, och hon kommer inte tillbaka. Det händer ingenting om ni så sitter i stugan hela natten - inte mer än att ni blir förkylda!

Det blev alltså ingen vetenskaplig kontroll den gången.

Jag vill tillägga: stugan förtjänar inte längre att kallas »spökhus». I det lilla röda torpet med de vita knutarna har det hårskat ro sedan vårt besök. Den forna ägarinnan fick frid.

Lönlös varning

VAD SOM BÅDE skrämt och grämt mig år när jag på förhand sett händelser som oundvikligen skulle ske utan att jag kunnat göra ett grand för att påverka förloppet och gripa in. En gång för många år sedan var jag på besök hos vänner på en lotsstation på ostkusten. Flera dagar i förväg såg jag ett skeppsbrott inom vår kustradie. Jag talade om för min värd att han skulle vara med och bad honom vara försiktig. Jag kunde fastställa händelsen till en viss dag och klockslaget 11 på kvällen.

Mannen som fick budskapet slog bort det hela som ett spratt av min fantasi. För det första fanns det inga tecken som tydde på att det skulle uppstå ett så fruktansvärt oväder, att en sådan katastrof kunde befaras. För det andra skulle han inte vara i tjänst den kvällen.

Når dagen var inne kom en av lotsförmannens kamrater och bad att få byta sin vakt med honom. Han skulle få långväga främmande och önskade vara ledig. Han skulle träda i tjänst klockan 11.

Han som blev ombedd att byta ville inte neka, men tyckte nog att det var en smula kusligt när han påminde sig vad jag sagt. Nå, ännu var det strålande väder och kav lugnt. Han tog vakten.

På kvällen bröt stormen oväntat ut. Ett fartyg sände nödsignaler utifrån sjön, och lotsbåten gick ut. Katastrofen jag sett fullbordades och flera liv gick till spillo.

Men det var inte bara jag som fick förhandsbud om den olyckan. ***I en liten stuga i strandskogen bodde en gammal gumma som var synsk.*** Samma dag som jag såg skeppsbrottet, kom den gamla bekymrad till mig och talade om att det säkert skulle hända något förfärligt. Små-folket flyttade. De bodde i bergknallen som sträckte sig ned mot stranden. Var gång det skulle hända en olycka på havet utanför flyttade de längre upp på land.

Dagen före katastrofen berättade hon att nu var det där hemska nära förestående, för i dag på morgonen hade småfolket flyttat sina kreatur. ***Jag bad henne beskriva, och hon beskrev dem som små, små figurer, somliga bara fingerhöga, men till utseende och klädsel, tydligen också till livsföring, lika vanliga människor.*** Om jag inte själv på förhand blivit underkunnig om olyckan, skulle jag givetvis ha trott som de andra att gumman var lite konstig och såg i syne.

Små folket

TRON PÅ SMÅFOLK och underjordiska varelser är spridd överallt. En dam som varit i Jugoslavien berättade för mig, att hon där träffat människor som inte för allt i världen vågade hålla ut hett vatten på marken av fruktan att skada de underjordiska och ådraga sig deras hämnd. Jag anförtrodde henne att jag kände folk på närmare håll som också varnade småfolket för hett vatten. Den dam jag tänker på är en saklig och osentimental yrkeskvinna i en Stockholmsförort, som aldrig slår ut varken hett eller kallt vatten utan att först varna småfolket. När jag en gång frågade henne om hon verkligen trodde på förekomsten av de små, svarade hon: - Varför inte. Det gjorde både mor och mormor, och jag tycker det är en smula förmåtet att tro att vi människor är de enda varelser som finns. Varför skulle det inte finnas en osynlig värld i den synliga?

<klick (og [mer om temaet](#))

Samma dam brukar alltid på julaftonskvällen, innan hon går och lägger sig, duka till tomten på sitt köksbord. I hennes barndom bar man ut gröten, en bit av skinkan med svansknorren på samt ett vackert rött äpple till tomten på logen eller i stallet. Nu når den gamla gråstenslogen rivits för att ge plats för en motorväg, får tomten nöja sig med att äta i köket och nöja sig med skinka utan svansknorr.

Jag kände också en liten gumma i Värmland som försäkrade mig att hon en sommarmorgon kommit ut tidigt och då sett en liten flock småfolk stå och spegla sig i hennes nyskurade kopparkittel som stod vid brunnen. Hon hade också sett det lysa mellan golvspringorna i brygghuset och var både glad och stolt över att ha småfolk inneboende. De bringar lycka om de behandlas väl.

Ja, vem vet så alldeles säkert vad man har för osynliga varelser mitt ibland sig? En högst trovärdig person har berättat för mig att han en natt, när han gästade ett svenskt slott, väckts av en liten gråklädd gubbe. Det var i sista minuten, för glöd hade fallit ur kakelugnen och höll på att äta sig in i mattan. Gubben försvann som en skugga.

En annan av mina vänner bevistade en spiritistisk seans i ett privat-hem. Den höll på att misslyckas. Mediet fick inte den vanliga kontakten. Till slut fick hon ett meddelande: »Ta ut gnomen som ligger under bordet». Jag vet inte om de fick ut gnomen eller om de hittade något under bordet. Men något var det väl. Något som hörde den osynliga världen till.

Synska djur

DJUR SER OFTA mer än människor. En tid hade jag en angorakatt som plötsligt började bete sig underligt. Han reste håret på ända så fort han kom in i mitt sovrum, där han brukade sova i min säng. Nu vägrade han.

Fräsande och med fasa målad i sina unppspärrade ögon drog han sig baklänges när jag tog upp honom. Det som skrämde honom befann sig tydligen uppe i hörnet på min huvudgård. Han tog inte ögonen från denna punkt och flydde som en blixtnur rummet så fort han kom åt. Det är väl ingen som förtänker mig att jag flyttade min sovplats till det andra rummet, så länge katten såg den för mig osynliga varelsen i min säng. Den försvann så småningom, och när kisse hoppade upp på sin vanliga plats, kurade ihop sig, spann och somnade, så flyttade jag också tillbaka.

Hundar är också understundom synska. En hund kan ju inte inbilla sig saker och ting. Om han ställer sig att stormskälla med raggen på ända framför en stol, ser han något i stolen. Jag kände en hund som bar sig åt på det sättet. Han kunde morrande följa något genom hela våningen och stanna framför en länstol i husfaderns arbetsrum. Det var förresten i en prästgård. En dag kom husets lilla dotter in i faderns rum, neg vackert och försvann. Hon såg nämligen en gammal, konstigt klädd präst sitta i stolen. Fadern som satt vid skrivbordet såg däremot ingenting.

Konstigt förresten, att det spökar så ofta i prästgårdar.

Svårt hjälpa polisen

OTALLIGA GÅNGER har jag blivit tillfrågad, ofta i lätt förebrående ton, varför jag inte ställer upp och hjälper till att reda upp brott som polisen kört fast på. Särskilt ansatt var jag i samband med Kerstinmordet och den underliga historien om »biskopsbrevet». Det borde väl ha varit en smal sak för mig, menade man, att med ett föremål som tillhört den lilla döda flickan eller ett av de ominösa breven i min hand, rekonstruera händelseförloppet och leda undersökningen på rätt spar.

Det är möjligt. Men nu är det så att jag ytterst ogärna sysslar med brott, där eventuellt oskyldiga människors väl och ve kan stå på spel. Beskrivningen av en person kan ju stämma in på flera, och detta att kasta ens skymten av en misstanke på en oskyldig vore att ta på sig ett ohyggligt ansvar. Jag vill inte förneka att jag var inkopplad på båda de nyssnämnda fallen och en hel del andra, men vad jag tror mig veta har jag inte ansett vara bevis nog att lämna ut. Så jag har dragit mig undan och förklarat att jag varken ville eller kunde medverka.

Mysteriet med den försvunna danskan

VID ETT TILLFÄLLE lyckades jag lösa ett mysterium, som den danska polisen sysslat länge med, men min åsikt om fallet blev inte bevisad utan hölls bara för trolig.

En gammal dam hade försvunnit i Aarhus efter ett sjukhusbesök, och hennes anhöriga blev givetvis ifrån sig, när hon aldrig återvände. De trodde, att det skett ett fruktansvärt brott och sökte henne ångestfyllt överallt. Efterspaningarna gav inget resultat och lades så småningom ner. Det enda man kom fram till var att den gamla kommit till sjukhuset på fel dag och genast gått hemåt igen. Vid sjukhuset upphörde alla spår.

Flera år senare var jag i Aarhus för att hålla föredrag. Efteråt kom åhörarna med några ting för psykometriska experiment. Bland dem fanns ett brev, som den gamla damen hade skrivit. För mig var hon helt okänd då. Jag visste inte vem hon var eller vad som hade hänt henne. När jag tog i brevet, fick jag genast en bild av en gammal kvinna, som var mycket ivrig. Hon hade tydligen något viktigt att meddela.

Så fick jag plötsligt se mig själv gå bredvid henne på vägen mot ett sjukhus. Det var vinter och disigt. När vi kommit in genom porten, mötte vi en sjuksköterska som förklarade, att den gamla tagit miste på dagen. Vi skrattade alla lite åt misstaget. Sen vände den gamla och jag och gick tillbaka samma väg. Den ledde förbi ett område, där man just hade börjat bygga stora betonghus. Men skymningen höll på att falla, och arbetarna hade redan gått hem för dagen. Några snöflingor började dansa i luften kring oss...

När jag hade hunnit så långt, kände jag att experimentet borde avbrytas. Jag föreslog släktingarna, som var där, att vi skulle gå samma väg som den gamla nästa dag. Jag var viss om att mysteriet skulle lösas.

Nästa morgon hämtade de mig i sin bil och körde långsamt genom staden, som jag inte alls kände till. Plötsligt såg jag den gamla damen komma ut från ett hus, och efteråt fick jag veta att hon hade bott där. Jag steg ur bilen och fortsatte att gå vid hennes sida. Hon tycktes finna det självklart. Vi passerade ett nybyggt område och kom fram till en tomt, där man skulle bygga och hade grävt stora grundhål för nya hus. I ett hörn hade man grävt ovanligt djupt. Marken var väl lös och gyttjig där, och botten hade fyllts med stenblock och grus. På andra sidan hålet ledde en mindre väg inåt byggnadsplatsen.

I skymningen kom den gamla damen in på fel väg. Hon såg kanske illa. Hon hamnade på sidovägen som ledde fram mot några stora hal. På kanten till det största snavade hon föll ner i djupet och slog ihjäl sig. Hon hann aldrig fatta vad som hände.

Snön föll allt tätare. Snart hade den livlösa kroppen försvunnit under ett vitt täcke.

Denna bild efterträddes av en annan. Det var morgon och en lastbil med grus skumpade fram på vägen. Den backade bort mot hålet och tippade lasten över kanten. Hålet fylldes...

Sedan jag hade pekat ut olycksplatsen, gjorde man flera undersökningar och fann att grunden till huset, som stod där nu, hade grävts när damen försvann. Många kom ihåg vägen som svängde in mellan hålen. Nu var den borta, och där det djupa hålet hade varit reste sig, som sagt, ett stort betonghus. Inte kunde man riva det! Men alla tycktes övertygade om att den gamla hade försvunnit på det sätt, som jag beskrivit. Slaktingarna blev tröstade.

Ubåten *Ulven*

I APRIL 1943 satt vi med några vänner i vårt hem. Samtalet flöt glatt och skämtsamt. Plötsligt fick min make och jag se en drypande våt man komma in tvärs genom den stängda dörren. **Vi förstod att det var en gäst från andra sidan.** Ingen av de andra tycktes se honom. De fortsatte att prata. Jag gick fram till mannen och frågade vad han ville.

- Jag kommer från ubåten *Ulven*, svarade han. Vi har gått på en mina och sjunkit.

Var ligger ni nånstans? undrade jag.

Han beskrev platsen, gav mig longitud och latitud och grader. Det var rena hebreiskan för mig, och jag ansträngde mig för att komma ihåg orden. Så fort den okände försvunnit, upprepade jag dem för min make.

Han ringde genast befälhavaren för västra marindistriktet och rapporterade vad vi hade fått veta. Han försökte förklara att det hade uppenbarats sig en till synes drunknad man och angett denna position.

Befälhavaren svarade: Det är helt omöjligt att *Ulven* har gått in i de farvattnen! Varje marin befälhavare vet att tyskarna har minerat de områdena...

-- Det spelar ingen roll, sa min man. De angivelserna har vi fått.

Befälhavaren avbröt honom: Vi saknar inte heller ubåten *Ulven*. Vi saknar överhuvudtaget ingen båt. *Ulven* är ute på vaktpostering, så mycket vet vi, men än har den inte rapporterats saknad!

Följande morgon läste vi tidningen att *Ulven* försvunnit. Man hade fått nyheten strax före pressläggningen. Spaningsbåtar sändes ut längs hela västkusten, men ingen sökte vid den position, som vi angett. Alla vägrade att tro att ubåten gett sig in i det minerade området. **Det dröjde flera veckor innan en minsvepare kom dit för att demontera minor och råkade finna den förolyckade ubåten.**

Videos på saken <https://www.youtube.com/watch?v=uZx-Hx1JR0I> og <https://www.youtube.com/watch?v=sIcCRKc5-T4>

Psykometri på museum

EN AV MINA mest intressanta psykometriska upplevelser inträffade under ett par dagars besök på Teatermuseet i Köpenhamn. Det var den danska veckotidningen Femma som inbjudit mig i samråd med museidirektör *Robert Neiiendam*. Det var han som valde ut de ting, vars historia jag skulle försöka utforska, och som vittnen till våra seanser på museet var hans son, samt *Feminas* reporter, grevinnan Elna Trampe.

Det första föremål direktör Neiiendam presenterade för mig var en liten silvermedalj utan någon inskription eller utsmyckning som kunde ge någon ledtråd till dess historia. Det hör också till saken att båda herrarna Neiiendam var mycket skeptiskt inställda mot allt som kunde hänföras till parapsykologi. För dem hade hittills allt sådant betecknats som rätt och slätt vidskepelse när det inte rörde sig om taskspeleri. De var mycket älskvärda, men kunde inte riktigt dölja att de var en smula överlägset roade inför det här egendomliga experimentet. Jag såg dock hur häpnad och allvar alltmer började prägla deras ansikten under experimentens gång.

Vad jag berättade var detta: Jag såg en gammal man, till döden trött, tydligen mycket sjuk, mycket mager och med svårighet att tala. Han stod i ett praktfullt gemak där höga herrar omgav honom. En höll tal, djupt gripen, då han överlämnade denna lilla medalj till den gamle. Han har varit en mänsklighetens tjänare så länge han hade krafter. Nu strålar hans goda ögon av glädje, och han är ödmjukt tacksam för den heder som bevisas honom. Han saknar till en viss grad självförtroende, fast det står en aura av ära och glans omkring honom. Fast han alltid ställt sin egen person i skuggan, kommer han aldrig att bli glömd, hans minne skall leva inte bara i Danmark utan i en stor del av det övriga Norden. Hans händer är mycket vackra, hans rörelser graciösa, bjudande, värdiga. Han har en egendomlig blick, sökande, mycket allvarlig, liksom fjärrskådande. Den här händelsen ligger långt tillbaka i tiden, möjligen i början av 1800-talet.

Direktör Neiiendam stod tyst en stund. Så började han berätta.

- Det är förbluffande. Medaljen är Dannebrogsmannens hederstecken som 1809 av kung Frederik VI tilldelades skådespelaren Hans Christian Knudsen. Hans stora förtjänst bestod i att han rest omkring i hela landet och i Norge - som då hörde ihop med Danmark - ända upp till Trondheim och samlat in pengar för de krigsskadade och de stupades änkor och barn. Utan att själv få ett öres utbyte av detta arbete samlade han in en summa som i dagens penningvärde skulle motsvara en dryg miljon. Det var för denna insats han fick medaljen vid en högtidlighet på Rosenborgs slott, samtidigt som han fick avlägga tro- och huldhetsed till kungen.

Det vemodiga jag känt omkring honom stämde också. Han var fattig, och han dog av cancer i halsen. Medaljen blev inte, som skick och bruk är i hela världen återbördad av de anhöriga. Hans familj fick, som särskild utmärkelse, behålla den till minne av hans uppoffrande och mödosamma insats för krigets offer.

Det märkliga med denna medalj är också att det är den första dekoration som tilldelats en scenkonstnär, inte bara i Danmark utan i hela världen. Napoleon dekorerade inte den store franske skådespelaren Talma. Inte heller fick den framstående skådespelaren David Garrick någon utmärkelse av de engelska majestäterna, trots sin världsberömmelse. Så den här lilla medaljen var faktiskt något av en revolution på området.

Nästa föremål jag fick i min hand var en balettsko. Då kunde jag beskriva en helt annan människotyp, en elegant och uppburden kvinna:

Hon är inte dansk, hon talar franska. Det är något djupt tragiskt över henne. Hon är ingen vanlig dansös utan en stor konstnärinna. Det har skrivits böcker och otaliga tidningsartiklar om henne. Hon har uppträtt överallt i världen, också i Danmark och Sverige. Det var mycken

tragik knuten till hennes liv, och även hennes död i förtid var tragisk och bråd.

- Det kan man nog säga, sade direktör Neiiendam. Skon har tillhört Anna Pavlova, den största dansös som världen har känt. Hon dog mycket hastigt på ett hotellrum i Haag. Hon skulle ha uppträtt samma kväll, men en våldsam förkylning ryckte bort henne innan hjälp hann tillkallas. Hon hade då nyligen varit i Danmark. Detta land och Sverige gästade hon mycket gärna. Hennes man, senator Dandré, sände oss ett par balettskor och några kostymer som minne av den stora konstnärinna som trivts så gott i vårt land.

*om slike eksperimenter med å lese gjenstanders historie clairvoyant berettes også i boken "the return of arthur conan doyle" av ivan cooke, som finnes som [lydbok](#) -svensk- eller lesebok på [galactic.no](#) på [svensk](#) og [engelsk](#) -txt, eller [ljud english](#)

Käpparna och svärdet

DEN SISTA DAGEN som våra experiment fortsatte hade museichefen och hans son gjort sig stor möda att hitta några föremål som skulle vålla mig så stort huvudbry som möjligt. Det var två käppar samt ett mycket vackert svärd.

-- Dagens uppgift är inte lätt, sade direktör Nenendam. Här har ni två käppar, den ena frivol och lättfärdig med en naken kvinnofigur som handtag. Den andra med huvudet av en ilsken hund är av helt annan karaktär. Jag vill inte dölja för er att båda käpparna tillhört samma person.

Jag höll de båda käpparna i mina händer och berättade vad jag kände och såg. Och vad jag såg var en man som under loppet av sin levnadsbana genomgick en ovanlig förvandling. Han var flera vitt åtskilda människor från ungdom till ålderdom. Den som träffat honom som ung och mött honom ett stycke upp i femtiåren skulle ha tvivlat på att det var samme man. Hela livet var det något oroligt och sökande över honom. Förhållandena i hans barndomshem var olyckliga, hans far var aldrig nöjd med något eller någon, och denna inställning smittade av sig på sonen, som växte upp under hårt tryck. Med tiden arbetade han sig upp till en framskjuten ställning i samhället, men lycklig var han aldrig. Han blev alltmer lik fadern och, som käppens handtag, bitsk. Denne man har gjort en stor insats till glädje för många - var han skribent?

- Ja, svarade museidirektören. Käpparna har tillhört *Johan Ludvig Heiberg*. Fadern var en bitter och människofientlig person, alltid i opposition, vilket slutade med hans landsförvisning. I sin ungdom bodde Johan Ludvig tillsammans med fadern i Paris och var i ungdomsåren en sorglös och lättsinnig ung herre, vilket också den ena käppens handtag skvallrar om. Den insats ni talar om är hans författarskap. »Elverhøj» spelas ju ännu i dag och är känt av gammal och ung här i landet. Ni har också fullkomligt rätt i att han förvandlades. På äldre dagar blev han chef för Det Kongelige Teater där han mötte mycket motstånd. Käppen nummer 2 kan sägas vara en symbol för hans folkilskna inställning under dessa bittra år. Det är som om hundbuvudet ville säga:

»Håll er på tre stegs avstånd, annars biter jag».

Nu har vi bara ett föremål kvar, men det är nog också det svåraste. Vad har ni att säga om detta underbart vackra svärd, fru Braconnier?

Jag meddelade vad jag »fick» och det löd: Det är ett ovanligt svärd, jag »får» det som om det tillhört två olika personer. På något sätt har det anknytning till den person vi nyss talade om. Jag ser ingen krigsskådeplats. Det har endast använts på teatern och då i en dyster och ohygglig roll, som dock har varit en oförglömlig upplevelse för åskådarna. Men det är också ett personligt agg som kommer fram, till och med en mordtanke, och den hör inte till pjäsen utan är förknippad med personen som spelade rollen. Denne man hade ett lidelsefullt

temperament, som ofta var honom till skada och som ibland var nära att bringa honom i olycka. Det var aldrig hans mening att göra någon illa, men hans humör var sådant, att han inte visste vad han gjorde, när det kom i svallning. Han ångrade efteråt sin häftighet men erkände sällan att han förgått sig. Hade han polisonger?

Herrarna medgav att skådespelaren i fråga hade den sorts polisonger som gar helt ned över kinderna och som på danska kallas *bakkenbarter*.

Och så berättade Robert Neiiendam att svärdet tillhört medicine doktor E. C. Ryge. Han var läkare, men också en mycket stor skådespelare. Han använde bl. a. svärdet i »Elverhoj», där han spelade Christian IV, så det var ingen tillfällighet att jag satt honom i förbindelse med Heiberg, eftersom denne skrev »Elverhøj». Min förnimmelse av mordhot kunde förklaras med att dr Ryge också använde svärdet när han uppträdde i tragedien »Hakon Jarl». Där dödar hjälten sin lille son Erling med svärdet. Det är känt att dr Ryge levde sig så intensivt in i sina roller, att han helt enkelt förvandlades till den person han skulle föreställa. Men det kan också hänga samman med doktors förfärliga humör. En gång, då han spelade »Elverhøj», råkade hans svärson, som också var skådespelare, att rikta ett felaktigt och ganska ettrigt stickord till honom. Doktorn blev då så rasande, att han drog svärdet och högg efter den unge mannen till publikens fasa! Han var så nära att träffa hans ena öga, att det var rena undret att han kunde väja undan.

När man efteråt förebrådde dr Ryge uppträdet, lär han ha svarat:

- Nåja, det kan väl hända att jag förlöpte mig, men drog jag inte svärdet så vackert som bara kung Christian själv hade kunnat göra det!

När jag fick lämna ifrån mig svärdet var jag så trött och omtumlad, som om jag varit med på scenen och måst hoppa undan för den ursinnige doktors utfall. Men visst var jag glad att höra direktör Neiiendam betyga sin förvåning över mina beskrivningar av de personer som dekorerats, dansat och slagits med svärd på den kungliga danska scenen. Och museiintendentens bekräftelse: -- Ja, det var verkligen mer än vi väntat!

När jag kort efteråt fick en inbjudan att experimentera på ett annat museum, där jag skulle syssla med föremål ur antikens historia, avböjde jag tacksamt.

Benskärvan

VARJE TING utstrålar sin historia, som det psykometriska mediet kan avläsa. Men ibland tunnas strålarna ut med tiden. Föremålet präglas av nya händelser. Saker, som ligger i närheten, tycks också »smitta» det med sina öden.

Jag har ofta erfarit detta, och min man delade uppfattningen. Han var mycket intresserad av ockulta problem och studerade dem grundligt. Flera gånger fick jag bevis för att våra teorier var riktiga. Jag minns speciellt ett tillfälle.

Jag deltog i ett samkväm hos en känd akademiker i Lund och företog några psykometriska experiment. Bland de närvarande befann sig den danske bibliotekarien och författaren Aage Marcus. Han hade tagit med sig ett litet väl emballerat föremål som han ansåg lämpa sig bra för ett sådant experiment. Det var en benskräva, som han tagit från katakomberna i Rom, alltså en bit av ett människoben. Det stammade väl från den urkristna tiden och hade tillhört en kristen som begravts där.

Bibliotekarien hade naturligtvis väntat sig en tillbakablick till den tiden, kanske i bästa fall en beskrivning av den person som fått släppa till benskrävan. Men därav blev intet. I stället såg jag platsen där skär-*van* förvarats. Det var en låda i bibliotekariens chiffonjé i hans vardagsrum. Där stod ett schatull, och där förvarades utom benskrävan

Bild text til siden 81;

I juni 1972 var Helga Braconnier med en journalist på Bäckaskogs kungsgård för att försöka »få fram» något ur slottets 800-åriga historia. Nere i munkköket från 1186 fick den mediala fru Braconnier kontakt med en flicka, som blev inmurad här av munkarna på 1500-talet. Skellettet blev funnet i 1928 under rep.arbeten.

ett egendomligt och mycket gammalt ur, en sjöskumspipa och några andra saker, mycket sällsynta och alltsammans arvegods.

Jag såg alltihop utom benskrivan.

Bibliotekarien måste medge att beskrivningen

av varje föremål var exakt. Det kunde bara förklaras så att skärvans strålning suddats ut, liksom skriften på ett papper bleknar och försvinner för att ge plats för ny skrift.

Ett annat exempel: Vid en sammankomst för parapsykiskt intresserade talade försöksledaren om för publiken innan jag anlät, att han tänkte ge mig ett föremål som han beskrev i väsentliga drag. Det borde vara mycket att säga om det, och där satt en förväntansfull församling när jag kom.

Det var förfärligt obehagligt. Efter hand som experimentet fortskred märkte jag att åhörarna var av motsatt uppfattning. Det var oro i salen och detta påverkade mig. Jag förstod att något var på tok, men spände mig till det yttersta och höll fast vid min beskrivning som jag fick den.

Och den stämde till punkt och pricka, förkunnade försöksledaren när jag återlämnade det olycksbådande paketet. Samtidigt avslöjade han för de församlade, att han medvetet vilselett dem för att konstatera om masspåverkan kunde spela in. Kunde mediet förnimma folks för- enade tankar och låsa dem? Här hade nu alla suttit och tänkt på samma sak, medan jag stod där och höll fast vid något helt annat. Han framförde förstås en ursäkt till mig. Han förstod att jag känt det hela mycket obehagligt, men det hade dock en smula brutalt men verkningsfullt fastslagits att det inte rör sig om tankeöverföring vid sådana experiment.

Han var för all del inte den ende som försökt bluffa mig genom att få mig att tänka på något som ligger långt från sanningen. En dag kom en mycket distingerad engelsktalande herre hem till mig. Det var en själv säker typ, mycket överlägsen, och han medgav öppenjärtigt att han inte ett ögonblick trodde på fjärrskådning och sådant, men att han tyckte det var intressant att stifta bekantskap med en person som förvärvat sig rykte om att kunna se i det fördolda.

Jag är nämligen affärsman, tillade han, och har stora affärer i görningen. Jag vill gärna veta hur de kommer att utveckla sig.

Han hade ställt ifrån sig en dokumentportfölj mot stolen där han satt mitt emot mig. Oförmärkt tog jag upp den och lade den på bordet mellan oss. Nu kunde jag hålla min hand på portföljen utan att det väckte ägarens uppmärksamhet.

- Det vore synd om ni skulle ge er in i stora affärer, sade jag så vänligt jag kunde. Ni har fina inkomster, men ni är i sämsta laget när det gäller att sköta pengar. Inkomsterna får ni dels som anställd ämbetsman, dels från er privatpraktik. Ni är nämligen inte alls affärsman utan läkare.

Jag nämnde också hans huvudsakliga specialitet. Han höjde kränkt på ögonbrynen och började protestera. Det fick han hålla på med en stund, tills jag upplyste honom om att det där att han inte trodde på »spåmän och tecknatydare», som han uttryckte sig, bara var dumt skryt. Han trodde visst, både trodde och hoppades att jag skulle hjälpa honom att klara upp hans problem.

- För all del, anlita en jurist, sa jag kanske lite spydigt. Annars kommer ni att få betala mycket mer än ni egentligen är skyldig till. Kontrollera förhållandet mellan er fru och en

kollega och vän i ert hus. Det lönar sig ekonomiskt och underlättar dessutom skilsmässan, som ni planerar. Det blir ingen tragedi när var tar sin, om ni förstår vad jag menar.

- Och sedan? kom det lite svävande. Bornyren hade gått av honom.

- Det ordnar sig. Ni får henne.

- Hur ser hon ut? frågade han.

- Det vet jag inte, svarade jag sanningsenligt. Hon har ansiktet i paket ända upp till ögonen. Men de, ögonen, är svarta som natten och sneda.

Då gav han upp, tydligen så lycklig att han inte hade långt till tårarna. Alltihop stämde, han hade varit en idiot som inte begripit att hans fru ingen ting högre önskade än att få byta ut honom mot en ny kärlek. Men att det var just han, vännen? Vad i all världen såg hon i den lille underläkaren när hon nu var gift med en docent? Nå, det var bra som det var. Flickan som han ville ha var hans operationssköterska, och hon var japanska.

Han frågade till slut vad det kostade.

- Ingenting, svarade jag, det har varit mig ett utsökt nöje att göra doktors bekantskap. Ni kan ju skicka mig ett vykort när det hela år fixat, eller kanske ett bröllopskort.

Senare på dagen kom ett jättefång med rosor. Och i sinom tid bröllopskortet!

Inbjudan från Hitler

ETT ANNAT BLUFFÖRSÖK avlöpte inte i samma vänskapliga anda. Det besöket hade föregåtts av något som tilldragit sig vid en middag som min man och jag var inbjudna till här i Malmö. Den familjen umgicks mycket med utlänningar av många nationaliteter, mest flyktingar. Efter middagen satt vi och talade om kriget. Någon frågade:

- Du Helga som »ser», hur går det med kriget i Finland?

- Jo, svarade jag utan att egentligen tänka på att jag sade det. - I kväll tänds gatlyktorna i Helsingfors.

- Så får du inte säga, inföll min man. Du vet ju att det är krig och mörkläggning.

- Jaha, men jag kan hålla vad med dig om en tia att i kväll strålar Helsingfors i ljus.

Kvällsnyheterna kom och hallåmannen förkunnade: »I Helsingfors är gatlyktorna tända...». Det hade blivit fred, eller var det vapenstillestånd, jag vet inte så noga. Emellertid fick min man plocka fram tian.

Då började de andra gästerna fråga hur det skulle gå med kriget i Tyskland. Jag svarade att det enda jag såg var att det drog ihop sig till ett attentat mot Hitler.

- Ingen gör attentat mot Hitler, sa ett par tyskar som var med, men en rysk gäst såg på mig och log i samförstånd. Jag upprepade att vi snart skulle få höra talas om ett attentat. Det slog in ungefär en månad senare.

Min profetia hade tydligen spritt sig ända till Helsingborg. En dag stannade en flott bil vid vår grind. Där hade aldrig förr ett sådant fantastiskt lackskepp skådats. En herre steg ur och gick med stramt militärisk hållning uppför gången och ringde på. Han frågade om jag talade tyska. Jo, det gjorde jag.

- Jag vill gärna få ett samtal med er, har hört talas om era förutsägelser och skulle tycka att det vore roligt att få prata. Jag har för övrigt ett ärende.

Jag kände mig obehagligt berörd, men bjöd honom stiga in. När han satt sig sade han:

- Fru Braconnier lär kunna se vad man sysslar med. Så ni ser väl att jag är läkare.

- Ni är inte läkare mer än jag, fick han till svar. Mig förefaller

det som om ni tillhörde den inre kretsen kring Hitler. Är det han som skickat er hit?

Han reste sig nervöst och började trava fram och tillbaka över golvet.

-- Var så god och sitt, upprepade jag. Han satte sig.

- Jaaa, sa han dröjande. Ni vet kanske att der Führer - när han nämnde Führern for han

upp i givakt - är mycket intresserad av ockulta ting. Jag har berättat för honom om er. Nu vill vi inbjuda er och naturligtvis er make till Tyskland, givetvis under de bästa och fullt betryggande betingelser.

- Tack, sade jag. Men jag tror nog att jag stannar hemma.
- Ja, men det är hans order.
- Tack ändå, men jag lyder inga order från herr Hitler.
- Hm. Pondera att vi kommer till Sverige. Eller tror inte fru Braconnier det?
- ~ Det vill jag helst inte uttala mig om. Personligen tror jag inte det. Det kan väl hända att ni blir allt mer hungriga efter vårt svenska smörgåsbord och vår fina malm, men krig blir det inte mellan oss.
- Bestäm er nu, fru Braconnier. Vill ni inte resa till Tyskland? Vi skall göra allt för er.
- Verkligen? Men om jag då träffar Hitler och talar om för honom att det kommer att gå åt skogen för honom? Då blir jag skjuten ögonblickligen, inte sant? Därför reser jag inte. Jag behövs här i mitt hem.
- Det är första gången någon vågat neka der Führer något.
- Jaså. Men hälsa och tacka för vänligheten för det var ju en artig inbjudan. Ni har gjort ert bästa för att övertala mig. Så ni kan med bästa samvete resa hem till er våning högst upp i ett stort hus vid ett vatten. Kan det möjligen vara Öresund? För övrigt skall ni helst fara hem till Tyskland, ju förr desto hellre. Och glöm inte att ta kikaren med er!

Det gjorde han. Det visade sig att han varit spion och från sin lägenhet uppfångat signaler från danska sidan.

Det vore synd att säga att vi skildes som vänner.

Att Hitler var intresserad av ockultism är väl allmänt bekant. Han företog sig ingenting av vikt utan att rådfråga siare och astrologer. Jag kunde nog ha blivit hovsierska bos högst densamme, om jag gjort som de andra antagligen gjorde - spått efter hans egen önskan.

Nästan dagligen kom folk och frågade mig hur kriget skulle sluta. Jag svarade alltid att jag inte satt i något högre krigsråd och att det bara var att vänta och se. Men visst hade jag kunnat sia om slutet ända fram till Hitlers makabra bröllopsfest och smällen som befriade mänskligheten från honom.

Omaka par

OTALIGA MÄNNISKOR har sökt mig för att få en glimt av framtiden, och om de inte genast ställt den oundvikliga frågan »blir jag gift?» har den snart kommit.

En dag ringde det på dörren, och utanför stod det en storvuxen, alltför kraftig dam, som hunnit en bra bit upp i åren. Hon förklarade, att hon rest många mil för att rådfråga mig, och jag hade inte hjärta att låta henne gå med oförrättat ärende. Hon fick komma in och sätta sig för säkerhets skull i den nystoppade fåtöljen.

Hon berättade, att föräldrarna hade gått bort och hon hade blivit ensam på gården. Hon fick arbeta alltför hårt, och det syntes på henne. Jag tänkte: måtte hon inte fråga om hon blir gift!

Men efter en stunds kringgående prat kom det: Fruen lilla, blir jag gift?

Jag tog hennes klocka, kände efter lite och kunde med gott samvete svara: - Ja, men han är inte från er ort. Han är från Skövde!

- Skövde! upprepade hon. Jag vet inte ens var det ligger! Men slår det in, så kommer jag med både karlen och en sockerkaka och det ska vara många ägg i den.

Ett par månader gick. En dag stannade en liten bil utanför min grind. Den vajade länge hit

och dit, innan den kraftiga damen lyckades pressa sig ut. I hennes kölvatten följde en späd, liten man. Hon ringde på och räckte mig ett paket.

- Goddag, fruen. Det slog in! Här är karlen och här är sockerkakan!
- Då bjuder jag på kaffe, sa jag. Och så kokade jag extra gott kaffe och skar upp av sockerkakan, som kunde räcka till ett helt regemente.
- Vi är så lyckliga! sa hon när vi satt kring bordet. - Eller hur? Hon spände ögonen i den lille mannen.
- Jaaa, pep han.
- Hur har ni träffats? undrade jag.
- Jo, fruen sa Skövde! Fjorton dar efter det jag varit här, köpte grannen bil och skulle på långtur. Jag frågade vart han skulle, och han svarade att de tänkte hälsa på hans frus syster i Skövde.

Skövde? sa jag. Jag betalar både mat och bensin om jag får följa med. Det fick jag, och där hos systemen träffades han och jag. Han är duktig att arbeta! Och han äter inte mycket heller! tillade hon belåtet.

Mannen log så rart mot henne. Det var tydligt att han beundrade sin stora fru, och jag gladde mig åt att jag sammanfört dem.

Helt annan var situationen, när en målad dam trängde sig in i mitt hus innan jag skulle ha en middag, bl. a. för några vetenskapsmän. Hon vägrade att gå innan jag hade svarat på en livsviktig fråga, och till slut resignerade jag. Hon tog kanske livet av sig annars, tänkte jag.

Frågan kom: - Fru Braconnier. .. Min make är sjuk! Dör han?

Hon kunde tydligen inte behärska sin oro, stackaren! Jag var på vippen att förlåta hennes intrång, när jag råkade se närmare på henne. Hon var alltför sminkad och utstuderad, och jag förnam plötsligt att hon önskade frågan besvarad med ett ja.

Hon gav mig något, som tillhörde maken. Jag kände genast att han var en sund människa, som snart skulle tillfriskna. Det sade jag henne.

- Å, sa hon besviket. Det hade jag inte trott... Jag erkänner, att jag är förälskad i en ung man. Han är faktiskt mycket yngre än jag... bara 28 år... men han besvarar mina känslor. Vi älskar varandra.

- Nej, han är inte det minsta kär i er, avbröt jag henne. Men det är er man, fast ni inte förtjänar det. Den unge mannen älskar en annan en söt flicka, och inom kort förlovar han sig med henne och bryter med er...

Hon ville inte tro mig utan försökte övertyga mig om den unge mannens passion och övriga förtjänster, och om den lycka hon upplevde med honom. Till slut måste jag köra ut henne. Jag hade inte tid längre.

Två veckor senare ringde hon och bad om en ny konsultation. - Ni hade faktiskt rätt! Den unge har förlovat sig och vill inte ha mer med mig att göra. Vad ska jag nu ta mig till? Träffar jag någon ny?

Jag tog inte emot henne. Det var bortkastad tid att råda en obotfärdig!

Tage Skiöld berättar

SÅ MYCKET som jag »sett» och sagt och gjort under mer än sjuttio år, är det omöjligt att komma ihåg allting. Särskilt som jag för det mesta aldrig fått höra hur det gick sen, om jag blev sannspådd eller inte. Ibland har jag dock fått veta sådant genom hörsägen, kanske tjugo, trettio år efteråt. Detta hände just under tillblivelsen av min bok. En journalist som jag känner skulle göra en intervju med den numera riksbekante hovsiaren, astrologen m. m. Tage Skiöld. Han berättade för min vän om en upplevelse han haft i samband med mig. Hon fann den så intressant att hon bad honom skriva ned den, för den borde komma med i min bok. Hans

berättelse följer här:

»Det hände i min grönaste ungdom, jag var väl tjugo år eller så. Jag hade varit på en kombinerad studie- och nöjesresa i Frankrike och naturligtvis stannat så länge det fanns en enda franc kvar i min portmonnä. I fickan hade jag biljett till Stockholm, men inte så mycket som en femöring i svenska pengar. Lika tom i magen som i börsen kom jag till Malmö och strövade omkring i väntan på kvällståget.

Då mötte jag ett par skådespelare som jag kände. Jag hade spått dem om sanningen ska fram. Det var Agda Helin och Sven Melin som hade engagemang i Malmö över sommaren. Ingen kunde bli gladare än jag, mötet skulle med största säkerhet betyda att middagen var räddad. Men först skulle de båda gå hem till fru Helga Braconnier. Sven hade ett problem som rörde hans arbete och ville veta vilket av två anbud han skulle bestämma sig för.

Och det ska du låta fru B. avgöra? frågade jag lite spydigt. Jag var i den åldern då man vet allting så förbaskat mycket bättre än alla andra. Jag hade själv varit synsk så länge jag kunde minnas. Bakom mig hade jag fem generationer av synska, 'kloka' och trollkunniga fränder både på fädernet och mödernet. Vad var denna fru B. mot mig! Psykometriskt medium, sa Agda. Jag kunde få bevis på det om fru B. var i form. Jag visste inte mycket om psykometri på den tiden och anade föga vilka anlag jag själv hade i den vägen.

Givetvis följde jag med. Det vankades kanske något att åta? Jag blev älskvärt mottagen och placerad vid tebordet, där jag åt kakor för oss allihop.

Sven dryftade sitt problem med värdinnan, men när de slutat vände hon sig till mig, av ren artighet, trodde jag. Men utan att vi växlat ett ord förut ställde hon en fråga till mig om något, som jag var säker på att ingen annan än jag och Vår Herre hade reda på.

-- Det kommer nog att gå vägen även om det ligger lite motigt till just nu, sa hon. Ni har livet för er. Och i kväll får ni i alla fall roligt.

Jag undrade vad det kunde bli för roligt med en tredje klass resa utan sovvagn till Stockholm.

Nej, nu reser ni till Köpenhamn, fortsatte fru B. Där kommer en besynnerlig figur att dansa för er. Han är utklädd, verkar som om han spökat ut sig till fruntimmer, det glittrar och klirrar och fladdrar av skynken omkring honom. Men, som sagt, roligt får ni.

När vi kommit ut sa jag till mina vänner, att visst var det konstigt att fru B. kunnat avslöja något som var min hemlighet, men varför skulle hon prata en sådan massa strunt efteråt och förstöra alltihop. Att fara till Köpenhamn och slå runt var mig lika fjärran som att fara till månen.

Vi gick till en bättre restaurang för att åta middag. Vid ett bord i närheten av vårt satt några herrar med exotiskt utseende. Mitt vård-folk hälsade igenkännande på en av dem. Denne reste sig och kom fram till vårt bord. Han var ståtlig, vacker, mörkhyad, mycket distingerad. Agda presenterade honom som mr Gopär, en berömd indisk koreograf som turnerade i Europa med en trupp dansare som hade urgamla indiska tempeldanser på sitt program. Mina vänner berättade för honom att jag kunde se bakåt och framåt i tiden, spå i kort och bly, spå i händer och annat mystiskt och magiskt.

Indiern log och räckte fram sin hand. Det var en konstnärs hand, en rikt fasetterad och mycket god människas hand. Jag låste i det fina linjenätet som i en öppen bok. Såg vad som kunnat ske och mycket som skulle ske i hans liv och berättade det på min bästa skolengelska. Något av vad jag hade att förtälja tycktes innebära en stor glädje för honom, uppfyllandet av hans käraste önskan. Spontant inbjöd han mig till kvällens föreställning i Köpenhamn. Jag förklarade att det var omöjligt, jag var pank som en himmelens fågel och måste hem till Stockholm. Mr Gopär skrattade och försäkrade att den saken behövde jag inte oroa mig för. Jag var hans gäst på resorna, i restaurangen och på hans hotell, det fina d'Angleterre.

- Klart att du reser, skrattade Agda. Och när du roat dig riktigt bra i Köpenhamn kanske du tänker med större respekt på Helga Braconnier.

På den dyra krogen hade jag fått ett litet bord, som tydligen var inklåmt för min räkning. Lokalen var nämligen fullsatt med elegant publik. Jag kände mig något vilsekommen i min resdress, en mycket väl använd sportkostym.

Men värre skulle det bli. I pausen, då dansarna lämnade salen, kom mr Gopär ensam fram till mitt bord. Det blänkte och gnistrade av kedjor och stenar, ett slags san av guldfärgat siden fladdrade omkring honom. Hans uppenbarelse kunde nog verka feminin, »utklädd till fruntimmer», som fru B. sagt. Han uppförde nu framför mitt lilla bord en solodans som jag aldrig skall glömma. Den tog kanske tre, fyra minuter, och under tiden vändes allas ögon mot mig. Ögon som frågade, vem i all världen var den vardagsklädde pojken som vederfors denna ära. Hovmästare utfrågades. Jag tyckte mig höra kommentaren:

Jaså, svensk, men han kunde väl i alla fall klä sig som folk!

Jag kom mig aldrig för att ringa eller skriva till fru B. och tala om hur nästan kusligt sannspådd hon blivit. Först 30 år senare, när hon fyllde 75 år, skickade jag henne en rosenbukett. Men hon fick inte heller då veta varför hon fick den.»

Nu vet jag det. Tack, Tage Skiöld!

Så rädd har jag aldrig varit

Visst HAR JAG ansett min mediala begåvning som en Guds gåva, men en och annan gång har jag dock önskat att jag fått något annat i faddergåva i stället.

En dag då jag var ensam hemma ringde en man på min dörr. Han hälsade och räckte fram ett brev. Det var från en läkare som jag kände väl, en psykiater, verksam vid ett sjukhus långt uppe i landet. Han bad mig ta emot den besökande, en djupt olycklig människa, som genom vad han låst och hört om mig fått ett vida överdrivet förtroende till mina möjligheter att lösa svåra själsliga problem.

Jag bjöd honom stiga in, fick hans klocka i min hand, medan han travade fram och tillbaka i rummet och interfolierade vad jag fick ut om hans historia. Jag såg en stor gård. En flock ungdomar i vita mössor kom ut ur huset och samlades sjungande på gräsmattan.

Jo, det stämde nog, det var hans examensfest. En dag då livet log och förbund knöts i den lund där de härliga lagrarna gro.

Vi tystnade båda två, och för min syn blev allt mörkt över den glada tavlan.

Men sen hände något, pressade jag fram, fylld av ångest och skräck.

Han kom fram till mig, lade sina båda händer på karmarna till den stol jag satt i, böjde sig fram så att hans brinnande ögon kom alldeles nära mitt ansikte. Gode Gud, hjälp mig, bad jag i mitt hjärta.

Ja, sa han. Just det. Det hände något. Och vet ni vem som stod vid min sida när jag vaknade efter fallet från hölasset? Jo, Fan själv. Sen den dagen har han varit min följeslagare. Aldrig vikit ifrån mig. Präster har försökt låsa bort honom, men han har bara hånskrattat. Han tål inte präster. Han har fått mig att göra allt ont som jag inte velat, kunnat tvinga mig till vad som helst utom att mörda. Se, det har han inte kunnat, men jag vet ju inte hur länge jag kan stå emot.

Då fick jag en ingivelse. Förstod att mannen framför mig var klart sinnessjuk, kanske farlig och försöksutskriven speciellt för att söka upp mig. Och så sa jag, så lugnt jag kunde:

- Jojo, det har varit en otäck potentat, den där. Men nu är han gammal och skraltig. Han är ingen Gud, bara en fallen ängel, underkastad samma förgängelses lagar som människorna. Och nu är hans tid snart ute. *Han dör den 18 december i år.*

- Dör, stammade mannen. Den 18 december? Det är ju bara två månader dit. Om han dör, då blir ju jag fri ifrån honom?

-- Ja visst, sa jag. Och han tacklar av mer och mer. Egentligen är nr redan fri ifrån honom. Han har ingen makt längre, ingen ork. Och, som sagt den 18 december kan vi fira hans gravöl. Han kommer inte ens att kunna spöka efter sin död.

Mannen undergick en förvandling, hans spända ansiktsuttryck byttes i lugn och frid. Så brast han i först våldsam, sedan stilla gråt med det grånade huvudet i händerna. Hans lycka kände tydligen inga gränser. Han skulle bli fri som han var på sin studentdag och före den sommardag då olyckan under höskörden inträffade. Hur den gick till visste han inte, bara att han sovit mycket länge och att djävulen i egen person stod vid hans säng när han vaknade på sjukhuset.

Han reste hem och sökte upp doktorn som hjälpt honom att komma till mig. Denne var genast med på noterna: hade jag förutsagt Fans dödsdag så kunde han vara säker på att det stämde. Det var bara att räkna dagarna till den 18 december, och för övrigt låg nog den behörnade redan på sitt yttersta. Doktorn lovade också att vaka den sista natten före den 18 december.

Efter en tid fick jag ett brev där mannen berättade detta, och dessutom att doktorn sagt att Fan haft en förskräcklig dödskamp. Själv hade han börjat arbeta i skogen. Först nu hade han fått veta att hans föräldrar var döda och släktgården i andra händer. Han hade ju varit enda arvingen. Av doktorn hade han fått veta att det fanns nog pengar för att han skulle kunna skaffa sig ett eget hem, kanske en egen gård. Tänk bara, ett eget hem där han kunde komma och gå som han ville! Låsa själv. Och han hade träffat en kvinna... Trodde jag att han kunde gifta sig?

Jag svarade att den saken skulle han tala med doktorn om. Jag hoppas att han fått gå till helt tillfrisknande och att han får någon kompensation för de många åren som gräshopporna åt upp för honom, stackarn.

Ack, om det ändå varit så väl att onskans herravälde gått i graven den 18 december det året. Men jag finner en liten tröst i Växjö bispens slutord i dikten: »Det onda är odödligt, liksom det goda».

För BARA NÅGOT år sedan fick jag ett annat besök som är värt att minnas.

På min trapp stod en liten gumma med en vit blombukett i handen.

Honneg för mig och frågade var fruen ligger. Ligger? sa jag. Hur så?

- De säger på stan att fruen är död och så ville jag lägga ner några blommor vid hennes bår. Hon fick min man att gå till doktorn. Han var så envis och ville inte, men fruen lydde han och doktorn tyckte att fruen var ett klokt fruntimmer och därför ville jag tacka henne.

Så tittade hon länge på mig och måste ha fått sammanhanget klart för sig, för hon sa:

- Jaså, då är inte fruen död då?

- Nej, svarade jag. Inte vad jag vet!

-- Jaså, ja, adjö då, sa hon och gick sin väg - med blommorna.

»Dom säger på stan» - ja, det var en hel del som sades på stan, det märkte jag understundom. Någon tidning, jag minns inte vilken, hade haft ett par artiklar om mig och berättat om min psykometriska förmåga. Jag gick till en kiosk och bad att få köpa tidningen ifråga.

- O, sa kioskfröken, den är slut för länge sen. De har skrivit om ett fruntimmer här i stan som är lite konstig, så det numret gick med detsamma.

Hur var det Asumspågen sa om min nyfödda person: »Det är en konstig glytt».

En annan gång hade de tombolastånd på Möllevångstorget. I ett stånd kunde man vinna en ål, i ett annat en spettkaka. Jag tog en lott på vardera och vann både ålen och kakan. Då hör jag en ilsken röst ur folkhopen:

- Ja, det tror jag det! Det är hon som ser! Hon har ju bara att välja ut vinstlotten.

Jag försvann kvickt, ganska illa berörd. För trolldom har jag aldrig sysslat med. Det enda jag vunnit utom ålen och spettkakan är 8 kronor för 10 rått på stryktipset.

Döden - en övergång

DET ENDA vi kan vara riktigt säkra på är att vi skall dö. Sällan har jag dock fått förfrågningar om tiden och stunden för detta ofrånkomliga. Och de flesta som hört att jag vet dagen för min bortgång har med en rysning frågat hur man kan orka bära en sådan vetskap. Det stämmer att jag vet en hel del om mitt uppbrott, men så hänsynsfull mot mina närmaste och mina vänner är jag, att jag inte yppar ett ord om den saken. Jag går heller inte omkring och är rädd varje minut. Jag lever nuet så länge det förunnas mig att få leva.

Hur min make fått besked om när hans tid var ute, talade han aldrig om. Men han visste det liksom man vet, att man måste resa någonstans en bestämd dag men inte har anledning att oro sig i förväg.

Vi hade bestämt att vi skulle göra en resa tillsammans en viss måndag och jag hade tagit fram tre resväskor. När jag bad honom bestämma vilken han ville ha, svarade han stillsamt: - För min del behöver jag ingen resväska på måndag.

På söndagen arbetade han i trädgården och åt sedan middag tillsammans med oss och en gäst. Han var på strålande humör, och när vår gäst senare skulle fara hem ville han följa henne på vågen. När han gick påminde jag honom om nycklarna som låg i hallen, ifall jag skulle vara någonstans där jag inte kunde höra dörrklockan. Han log och vinkade glatt från trädgårdsgången och svarade: - I kväll behöver jag inga nycklar.

Sen gick allt så fort och överkligt som i en dröm. Jag hörde ambulanssirenen och fick en förlamande känsla av att den gällde oss. Min man skulle ha varit hemma för länge sen. Jag ringde sjukhuset och kopplades till Olycksfall. Jo, de hade fått in en man som inte hade några som helst papper på sig. Jag gav beskrivning på ett igenkänningstecken, ett något deformerat finger. Det stämde ja, han var död vid framkomsten, hjärtförlamning...

Den natten fick jag erfara vad människor i ens omgivning kan betyda, när man står där förstenad med känslan av att vara ensam i ett stort mörker. Aldrig kan jag glömma, aldrig nog tacka alla dem som tände sina ljus för mig i det mörkret. Det var läkaren-vännen som mitt i natten förde mig till sjukhuset. Det var polismännen som under sin tjänsteövning hade tid för tröstande ord och hjärtats värme. Det var sjukhuspersonalen och de som tog hand om de praktiska bestyren för begravningen. Det var gode vännen Carl-Gustaf Lönn och hans hustru Barbro, han som i egenskap av ordförande i spiritualistiska föreningen »Tro och vetande» fick förmedla medkänsla från vänner som gått före till den tillvaro där min livskamrat nu befann sig. **Det förefaller mig ibland underligt, att jag endast fått hälsningar från honom genom andra medier men aldrig direkt kontakt, som jag fått med så många utomstående.** Förmodligen för att jag skulle ha blivit för upprörd. Jo, på ett sätt har jag fått en hälsning som gav mig visshet om att han ännu kan följa mig på jorden. Året innan han dog stod vi nyårsnatten tillsammans på vår terrass och lyssnade till klockorna, som ringde in det nya året. Då sade Hilding:

- Se på den blåskimrande stjärnan däruppe. Det är Jupiter. Om vi inte kan stå så här tillsammans nästa nyårskväll, skall du ta denna stjärnas skimmer som en hälsning från mig, om jag inte får ge mig till känna på annat sätt.

Nästa nyårsafton stod jag ensam på terrassen och såg upp mot en genommulen himmel. Det skulle inte bli någon nyårshälsning genom vår stjärna, tänkte jag. **Men just som tolvslaget förklingat och klockklangen tonade ut delade sig molnen, en blå strimma visade sig och i den tindrade stjärnan.** Det blev så lugnt och stilla inom mig. Vi var inte alldeles ensamma, min son och jag.

Sen kunde jag ju också hämta tröst och kraft i bönen. Bön och förbön har en dynamisk kraft, som flödar från den livets urkälla som fått så många jordiska namn. Det har bland andra den världsberömde medicinske vetenskapsmannen och Nobelpristagaren Alexis Carrel intygat sin erfarenhet av i verket »Den okända människan». Jag har ofta anat den kraften. Alla griper nog efter den förr eller senare, om inte förr så i den yttersta nödens stund. Att helt

förneka tron på något bortom den gräns, som skiljer de levandes och de dödas världar går inte. Ingen kan leva eller dö utan tro på något, vad det sen än kallas för.

Jag önskar att jag kunde ge alla som förskräcktes vid tanken på att de måste dö, ett tröstens ord: Det gör inte ont att dö, även om det kan synas så. Ingen lämnas ensam när det odödliga i människan lämnar sin jordiska dräkt. Och Gud är ingen hämnare som väntar bakom hörnet, beredd att drömma till. Gud är god och han kan inte mätas med snåla jordiska mått.

Om jag skulle redovisa för den tro och den förväntan jag ställer på den tillvaro som väntar, vill jag sammanfatta den i slutstroforna i Hjalmar Gullbergs dikt »Sjåla mssa»:

*En okänd hand reglerar allt som är
hans plan och syfte känner icke jag
Jag blev på något sätt hans gäldenär
och han skall återkräva allt en dag.*

*När jag gr härifrån sker det på hans befallning.
Han som r av evighet
behöver mig kanhända någonstans
på annat håll till något jag ej vet.*

Mer om familjen; <https://www.leinys.se/slakt/utredningar/helgasteen.pdf>

Boken også oversatt til dansk:

[fra norske Thomas L.Aall's bok: 'FRA EN UKJENT VERDEN'](#)

[bok av det svenske mediet ASTRID GILMARK; "JAG VET"](#)

https://galactic.no/rune/anna_elisabeth_westerlund.htm

